Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

22 ЙИЛ ЧИҚИШИ. | 23 январь, 1975 йил ▲ № 16 (5365). ПАЙШАНБА | Баҳоси 2 тийин

ЭНГ ЯХШИ ДАЛА ШИЙПОНЛАРИГА МУКОФОТЛАР

ҚИШЛОҚ хўжалик ва тайёрлов органлари касаба союзлари область комитети, область қишлоқ хўжалик бошқармаси ва совхозлар тресте Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги шарафига область колхозлари ва совхозлари дала шийпонлари иши кўригини ташкил этган эдилар. Якинда ана шу кўрикнинг 1974 йил уч босқичи якунлари чиқарилди.

КЎПГИНА касаба союзлари район комитетлари, совхозларнинг ишчи комитетлари, колхозларнинг касаба союз комитетлари дала шийпонларининг ролини кўтариш, қишлоқ меҳнаткашларини коммунистик руҳда тарбиялаш, уларнинг куч-ғайратини КПСС XXIV съезди қарорини ҳамда тўққизинчи беш йиллик давлат плани ва юксак социалистик мажбуриятларни бажаришга сафарбар этиш юзасидан катта иш олиб бордилар.

Тошкент области меҳнаткашлари социалистик мусобақани авж олдириб, тўққизинчи беш йилликнинг тўртинчи, ҳал қилувчи йили топшириғини муваффақиятли бажардилар. Юбилей йилида областимиз пахтакорлари давлатга 452 минг тонна «оқ олтин» ҳадя этдилар.

Ўзбекистон КП область комитети хўжалик ва касаба союз органларининг дала шийпонларида меҳнаткашларга маданий-маиший хизмат кўрсатишни янада яхшилашга қаратилган тадбирларини маъқуллади. Дала шийпонларининг аҳволи ва уларда ишнинг боришини тасвирловчи плакатлар чиқарилди. Область ижроия комитети, касаба союзлари область Совети эса колхоз ва совхозларда энг яхши дала шийпонлари лойиҳасини ишлаб чиқиш учун конкурс ўтказилишига кўмаклашди.

Касаба союзлари, хўжалик ва бошқа жамоат ташкилотлари вакилларидан иборат кўрикка раҳбарлик қилиш бўйича тузилган комиссия партия ташкилотлари раҳбарлигида фаолият кўрсатди. Бевосита дала шийпонларида коллективларнинг меҳнатини аниқ бир мақсадга йўналтириб турди.

Айниқса, Янгийўл, Ўрта Чирчиқ, Юқори Чирчиқ ва бошқа айрим районлардаги комиссиялар яхши иш олиб бордилар. Улар тез-тез ўзаро текширишларни ташкил қилдилар, дала шийпонлари ишини намунали юритишда хўжаликлар учун зарур ёрдам уюштирдилар. Кўрик комиссияларининг бевосита раҳбарлигида ҳар бир дала шийпонида кўрик шартларининг бажарилиши бўйича тадбирлар ишлаб чиқилди.

Бекобод, Чиноз районларидаги колхоз ва совхозларда дала шийпонлари иши анча дуруст йўлга қўйилди.

Янгийўл районидаги Фрунзе номли, Юқори Чирчиқ районидаги «Ленинский путь» колхозлари, Бекобод районидаги 2-«Далварзин» совхози ва бошқа кўпгина хўжаликларнинг агитаторлари ва пропагандистлари, сиёсий ташкилотчилар дала шийпонларида оммавий-сиёсий, ташкилий ишларни жонлантирдилар. Айниқса, Янгийўл районидаги Ленин номли колхознинг 18, Калинин районидаги генерал Раҳимов номли колхознинг 10, Бекобод районидаги Ленин номли колхознинг 2-бригадалари дала шийпонлари яхши жиҳозланиб, меҳнаткашларнинг ҳордиқ чиқарадиган жойига, оммавий-сиёсий ишлар марказига айлантирилди.

Кўпгина дала шийпонлари ҳузурида болалар боғчалари ва сотувчисиз савдо қилувчи магазинлар бор. Спорт майдончалари турли ускуналар билан жиҳозлаб қўйилган. Атроф кўкаламзорлаштирилган. Хўжалик раҳбарлари, «Билим» жамияти ходимлари дала шийпонларида деҳқонлар билан тез-тез учрашиб, суҳбатлар ўтказиб турадилар. Жанговар варақа, «Яшин», деворий газеталар чиқарилади.

Бироқ ҳамма ерда ҳам касаба союзлари ва хўжалик органларининг колхоз ва совхозларда ва уларнинг дала шийпонларида меҳнаткашларнинг маданий ва маиший ҳордиқ чиқаришини йўлга қўйиш соҳасидаги ишлари такомиллашмаган.

Дала шийпонлари ишида бир қатор жиддий камчиликлар борки, булар ишга ҳалақит бермоқда. Бўстонлиқ, Оржоникидзе, Чиноз, Пискент районларидаги айрим дала шийпонларида меҳнаткашларни иссиқ овқат билан таъмин этиш учун етарли шароит йўқ. Газета ва журналлар ўз вақтида келтирилиб турилмайди, турли жиҳозлар етишмайди. Спорт майдончалари ташкил этилган эмас. Пропагандистлар, агитаторлар, касаба союз активлари дала шийпонларига камдан-кам келадилар.

Бўстонлиқ, Оржоникидзе сингари районлардаги комиссиялар суст иш олиб бордилар.

Касаба союзлари область комитети президиуми қарорига биноан Ўрта Чирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхозининг Н. Мирзаев бошлиқ 4-бригадаси, Оққўрғон районидаги Карл Маркс номли колхознинг 1 ва 2-бригадалари дала шийпонларига биринчи ўрин берилди ва улар телевизор билан мукофотланди.

Чиноз районидаги Энгельс номли колхознинг Тулепов бошлиқ 11-бригадаси, Пискент районидаги 1-«Пискент» совхозининг О. Отаев бошлиқ 2-бригадаси, Янгийўл районидаги Фрунзе номли колхознинг У. Ғаниев бошлиқ 8-бригадаси дала шийпонлари иккинчи ўринни эгаллаб, мукофот тариқасида радиола приёмниги олдилар.

Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхозининг Абдураҳмонов бошлиқ 12-бригадаси, Калинин районидаги Собир Раҳимов номли колхознинг Т. Тиллаев бошлиқ 10-бригадаси, 2-«Далварзин» совхозининг 4-бўлимидаги А. Бобоев бошлиқ бригадаси, Бўка районидаги «Ленин йўли» колхозининг Ғ. Очилов бошлиқ 3-бригадаси, Оҳангарон районидаги «Ғаллақудуқ» совхозининг М. Бекназаров бошлиқ бригадаси, Янгийўл районидаги Ленин номли колхознинг Ҳ. Ўринбоев бошлиқ 18-бригадаси дала шийпонлари учинчи ўринни эгалладилар. Бу бригадаларнинг ҳар бирига кутубхона учун китоблар комплекти мукофотга берилди.

Шунингдек, қарорда Янгийўл районидаги Ленин номли колхознинг 17, Калинин номли колхознинг 2, Юқори Чирчиқ районидаги «Ўзбекистон» колхозининг 1, Бекобод районидаги Ленин номли колхознинг 2-участкаси, 4-«Далварзин» совхозининг 2-бўлими, Бўка районидаги Ильич номли колхознинг 5, «Коммунизм» колхозининг 1, «Партия XIX съезди» колхозининг 1, «Ленинобод» колхозининг 5, Ҳамза номли колхознинг 3-бригадалари, Пискент районидаги Охунбобоев номли колхознинг 2, «Гулистон» колхозининг 4-бригадалари, Чиноз районидаги Собир Раҳимов номли колхознинг 10, «Қизил Октябрь» колхозининг 5-бригадалари дала шийпонларида иш яхши йўлга қўйилганлиги қайд қилиб ўтилди. Бу дала шийпонлари касаба союзлари область комитети, область қишлоқ хўжалик бошқармаси ва совхозлар трестининг фахрий ёрлиқлари билан мукофотланади.

Қуйи Чирчиқ, Бўстонлиқ ва Оржоникидзе районлари касаба союзларининг дала шийпонлари кўригида қатнашиш юзасидан қониқарсиз иш олиб борганликлари қайд қилинди.

1975 йилда ҳам колхоз ва совхозлар дала шийпонлари кўриги давом эттирилади.

ЮКСАК МАРРАЛАР

ТОШКЕНТ ШАҲРИ САНОАТ, ҚУРИЛИШ, ТРАНСПОРТ, АЛОҚА, САВДО ВА УМУМИЙ ОВҚАТЛАНИШ КОРХОНАЛАРИ ҲАМДА ТАШКИЛОТЛАРИ, ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ВА ЛОЙИҲАЛАШ ИНСТИТУТЛАРИ, МАДАНИЯТ МУАССАСАЛАРИ КОЛЛЕКТИВЛАРИНИНГ 1975 ЙИЛГИ

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Тошкент меҳнаткашлари КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб, маҳсулотни реализация қилиш ва буюмларнинг кўпчилик турларини ишлаб чиқариш юзасидан 1974 йил давлат планини 23 декабрда муддатидан илгари бажардилар. Беш йилликнинг тўрт йили мобайнида саноат ишлаб чиқариши топшириқда белгиланган 31,7 процент ўрнига 38,6 процент кўпайди; планга қўшимча равишда 215 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Меҳнат унумдорлиги 25,6 процент ўсди.

Темир йўл, авиация ва автомобиль транспорти корхоналарининг коллективлари юк ташиш планларини ортиғи билан бажардилар.

Асосий ишлаб чиқариш фондларини ишга тушириш 1973 йилдагига нисбатан 13 процент ўсди. Умумий фойдали саҳни 557 минг квадрат метр бўлган уй-жойлар фойдаланишга топширилди, 3640 ўринли болалар мактабгача тарбия муассасалари, 10224 ўринли мактаблар ва маданий-маиший аҳамиятга эга бўлган бошқа кўпгина объектлар ишга туширилди.

КПСС Марказий Комитетининг 1974 йил декабрь Пленуми қарорларидан илҳомланган Тошкент меҳнаткашлари тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йилини зарбдор меҳнат билан нишонлашга азми-қарор қилгандирлар.

КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига ва КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «1975 йил давлат планини муддатидан илгари бажариш ва тўққизинчи беш йилликни муваффақиятли якунлаш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини ўтказиш тўғрисида»ги қарорига жавобан тошкентликлар ўз зиммаларига қуйидаги социалистик мажбуриятларни оладилар:

САНОАТ БЎЙИЧА

Меҳнат унумдорлигини янада ошириш, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, сермеҳнат жараёнларни механизациялаш ва автоматлаштириш, корхоналарни реконструкция қилиш ва техникавий жиҳатдан қайта қуроллантириш, механизацияни ва хўжаликни бошқариш методларини такомиллаштириш, ҳар бир кишининг иш сифатини ва барча коллективларнинг иш самарадорлигини ошириш негизида саноат корхоналарининг меҳнатчилари маҳсулотни реализация қилиш ҳажми ва буюмларнинг кўпчилик муҳим турлари юзасидан 1975 йилги давлат планини 23 декабргача бажариш, қўшимча равишда 100 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилиш ва беш йиллик планини 1975 йилнинг 1 июлигача бажаришни таъминлаш мажбуриятини оладилар.

Белгиланган пландан ташқари 300 та пахта терадиган машина, 350 та трактор прицепи, 100 та «ОВХ-14» маркали пуркагич, йигирув машиналари учун 300 дона мослама, 55 минг-та ички ва устки трикотаж, 4 минг тонна ҳар хил озиқ-овқат маҳсулоти ишлаб чиқарамиз.

Саноат ишлаб чиқаришининг ўсишини 1974 йилга нисбатан 11 процент ортишини, айни пайтда меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига ўсишнинг камида 80 процентига эришилишини таъминлаймиз.

Маҳсулот таннархини камайтириш ҳисобига 1974 йилда эришилганига нисбатан фойдани 15 процент кўпайтирамиз.

Корхоналарни техникавий қайта қуроллантиришни ҳамда янги қувватларни ўзлаштиришни жадаллаштириш мақсадида ишлаб чиқаришни бошқаришнинг автоматлаштирилган 15 та кичик системасини ва бошқаришни автоматлаштиришнинг 5 та системаси (АСУ)ни жорий қиламиз, 23 та автомат ва поток линияларини ишга туширамиз. Берилган программа билан бошқариладиган 1350 та юқори унумли ускуналар ва станоклар ўрнатамиз. Рационализаторлик таклифлари ва ихтирочилик таклифларини жорий этишдан камида 12 миллион сўмлик иқтисодий фойда оламиз.

Сут комбинатида лойиҳадаги қувватга планда мўлжаллаганидан ярим йил илгари эришамиз, чинни буюмлар ишлаб чиқариш иккинчи навбатини ўзлаштириш муддатини 20 процент қисқартирамиз. Асосий фондлардан фойдаланишни яхшилаш ишини давом эттирамиз, малакали ишчи кадрлар тайёрлашни такомиллаштирамиз. Машинасозлик корхоналарида сменалар коэффициентини 15 процент оширамиз.

Олимлар билан конструкторлар ҳамкорлигида 65 та янги машинани ва приборларни, технология жараёнларини контроль қилиш системасини ва 1100 та замонавий кийим-кечак, пойафзал, мебель моделини ва халқ истеъмол қиладиган бошқа товарларни ишлаб чиқаришни ўзлаштирамиз. Техника даражасини ва маҳсулотнинг сифатини муттасил такомиллаштирамиз, буюмларнинг 72 та турини давлат сифат белгисига тақдим этамиз.

Тежамкорлик режимини кучайтириш, буюмларга материалларни камроқ сарфлаш, хўжалик ҳисобини такомиллаштириш, хомашё ва материалларни сарфлашнинг прогрессив нормаларини жорий этиш ҳисобига камида 40 миллион киловатт-соат электр энергияси, 7,5 минг тонна шартли ёқилғи, 6 минг тонна қора ва рангли металл, 95 минг квадрат метр газламани тежаб қоламиз. Ана шу негизда 8,2 миллион сўмлик маҳсулотни планга қўшимча равишда ишлаб чиқарамиз.

Маиший хизмат кўрсатиш корхоналарининг ишини янада яхшилаш негизида маиший хизмат ҳажмини пландагига нисбатан 11 процент кўпайтирамиз.

КАПИТАЛ ҚУРИЛИШ ВА ШАҲАР ХЎЖАЛИГИ БЎЙИЧА

Қурилиш-монтаж ишлари программасини 1975 йил 25 декабргача туғаллаймиз, планга қўшимча равишда 2 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажарамиз. Капитал маблағларни ва моддий ресурсларни 1975 йилда ишга тушириладиган энг муҳим қурилишларга сарфлаймиз.

Янги техника ва илғор тажрибани жорий этиш, ишлаб чиқаришни ташкил этишни янада такомиллаштириш, машина ва механизмлардан рационал фойдаланиш, қурилишни индустрлаштириш даражасини ошириш, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Н. Злобиннинг бригада пудрат методини кенг жорий этиш, қурилиш ишлаб чиқаришини бошқаришни такомиллаштириш негизида қурилишда меҳнат унумдорлигининг план топшириғидагига нисбатан 0,5 процент ўсишини таъминлаймиз.

Қурилишларнинг сифатини анча оширамиз, объектларнинг камида 75 процентини «яхши» ва «аъло» баҳолар билан фойдаланишга топширамиз.

Қурилиш-монтаж ишлари таннархини топшириқда белгиланганидагига нисбатан 0,2 процент камайтирамиз.

Уй-жой қурилиши планини муддатидан илгари бажарамиз, топшириққа қўшимча равишда фойдали саҳни 10 минг квадрат метр бўлган уй-жойни фойдаланишга топширамиз.

Ўқув йили бошлангунга қадар 9016 ўринли умумий таълим мактабларини ишга тушириш юзасидан тўққиз ойлик планни бажарамиз.

Касалхоналарни, поликлиникаларни ва мактабгача болалар муассасаларини ишга тушириш планини белгиланган муддатдан 10 кун илгари адо этамиз.

6,8 километр йўл, 6 та йирик сунъий иншоот қуриб берамиз, йўллар ва йўлкаларнинг одамлар қатнайдиган қисмини реконструкция қиламиз ва капитал ремонтдан чиқарамиз. Шаҳардаги кўчалардан 160 тасига чироқ ўрнатиб берамиз.

Асосий қурилиш материалларидан: 12500 тонна цемент, 2 минг тонна металл, 2500 куб метр ёғоч-тахтани тежаб қоламиз. Белгиланган нормага нисбатан 1 процент ёқилғи, 1,3 процент иссиқлик энергияси, 1,6 процент электр энергиясини тежаб қоламиз.

ТРАНСПОРТ ВА АЛОҚА КОРХОНАЛАРИ БЎЙИЧА

Темир йўл транспортида юк ташиш ҳажми планини 29 декабрда бажарамиз. Топшириқдан ташқари 250 минг тонна юк ташиймиз. Вагонларнинг оборотини 0,1 соат жадаллаштиришга эришиб, шу ҳисобга 12 минг вагонни бўшатиб берамиз.

Граждан авиациясининг Тошкент корхонаси коллективлари планни 29 декабрда бажариш, қўшимча равишда 30 минг пассажирни ташиш мажбуриятини олади.

Марказлаштирилган юк ташиш Тошкент трестининг автомобиль хўжаликлари планни 27 декабрда бажарадилар ва қўшимча равишда халқ хўжалигининг 400 минг тонна юкини ташиб берадилар. Юк ташиш таннархини камайтириш ҳамда тежамкорлик режимини кучайтириш ҳисобига планга қўшимча равишда камида 40 минг сўмлик фойда оламиз.

Шаҳар пассажир автомобиль транспорти корхоналари пассажирларни ташиш планини 26 декабрда бажариш, автобуслардан фойдаланиш коэффициентини 0,665 га етказиш, қўшимча равишда 3 миллион пассажирни ташиш, шаҳар транспортида аҳолига хизмат қилиш маданиятини ҳар томонлама яхшилаш мажбуриятини оладилар.

Алоқа корхоналарининг коллективлари жами 14 минг номерли янги АТСни фойдаланишга топширишни таъминлайдилар.

САВДО ВА УМУМИЙ ОВҚАТЛАНИШ КОРХОНАЛАРИ БЎЙИЧА

Савдо ва умумий овқатланиш корхоналари бўйича товар обороти планини муддатидан илгари, 29 декабрда бажарамиз. Белгиланган пландан ташқари аҳолига, 7,5 миллион сўмлик турли халқ истеъмол моллари сотамиз.

7 минг квадрат метр магазинларни жиҳозлаймиз ва янги магазинлар очамиз ҳамда 3850 ўринли умумий овқатланиш объектларини жиҳозлаймиз ва янгиларини ишга туширамиз. Хизмат кўрсатиш маданиятини оширамиз. Товар оборотининг умумий ҳажмига нисбатан 45 процентга қадар ўзига ўзи хизмат кўрсатиш методи бўйича товарларни сотамиз.

Сабзавот ва меваларни тайёрлашни, ғамлаб қўйишни ва қайта ишлашни 15 ноябргача тамомлаймиз. Белгиланган планга қўшимча равишда 6 минг тонна мева-сабзавот маҳсулотлари тайёрлаб қўямиз.

ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТЛАРИ ВА ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТЛАРИ БЎЙИЧА

Халқ хўжалигида биринчи даражали аҳамиятга эга бўлган, фан-техника тараққиётини ривожлантиришга, ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини оширишга ёрдам берадиган бир қанча планли, илмий-тадқиқот ишларини муддатидан илгари туғаллаймиз.

Диққат-эътиборимизни илмий тадқиқотларнинг самарадорлигини оширишга, фан-техника тараққиётини ривожлантиришнинг муҳим проблемаларини ҳал этишга, меҳнатни ва ишлаб чиқаришни илмий ташкил этишни такомиллаштиришга, материаллар меҳнат ва молия ресурсларидан янада рационалроқ фойдаланишга қаратамиз.

МАДАНИЯТ МУАССАСАЛАРИ БЎЙИЧА

Совет кишиларининг бунёдкорлик меҳнатини, социалистик ватанимизнинг шонли тарихини, совет халқининг революцион, жанговар ва меҳнат анъаналарини акс эттирадиган асарлар яратамиз.

Ижодда мамлакатимиз миллатлари билан элатларининг дўстлиги ва ўзаро ёрдамини тасвирлашга, замонавий мавзуларга ҳамиша эътибор берамиз.

Саноат, қурилиш, транспорт корхоналари меҳнатчилари билан ҳамкорликни ҳар томонлама ривожлантирамиз ва мустаҳкамлаймиз, республиканинг қишлоқ районларида оталиқ ишини кучайтирамиз, совет кишиларини коммунистик онглилик руҳида тарбиялашга фаол ёрдам берамиз.

Шаҳар маданий-оқартув муассасаларининг ходимлари ҳаваскорлик халқ ижодиётини янада ривожлантириш, унинг ғоявий ва бадиий савиясини ошириш мажбуриятини оладилар. Бадиий ҳаваскорлик коллективларининг программаларига совет адабиёти, драматургияси ва музикасининг совет халқи қаҳрамонона меҳнати ва курашини, мамлакатимиз халқларининг интернационал дўстлигини, бутун дунёдаги меҳнаткашлар билан пролетар бирдамлигини акс эттирадиган асарларни киритамиз.

Шаҳар кино ходимлари аҳолига кино хизмати кўрсатиш йиллик планини бажариш, барча кинотеатрлар ҳамда умуман кинолаштириш бошқармаси бўйича кинодан тушадиган даромадлар планини 25 декабргача бажариш, 17 миллион 640 минг томашабинга хизмат қилиш мажбуриятини оладилар.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИГА ЁРДАМ БЕРИШ БЎЙИЧА

Қишлоқ хўжалигига ёрдамни кучайтирамиз. Колхозларга ва совхозларга машиналар, запас қисмлар етказиб бериш юзасидан квартал ва йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажарамиз. Қишлоқ хўжалиги учун маҳсулот ишлаб чиқаришни 9 процент кўпайтирамиз.

Қишлоқ хўжалик машиналари учун камида 700 минг сўмлик запас қисмларни планга қўшимча равишда ишлаб чиқарамиз. Тошкент ва Жиззах областларининг колхоз ва совхозларига мутахассислар билан бирга 75 та кўчма автомобиль устахонаси жўнатамиз.

«Ташсельмаш» заводида Жиззах областидан бўлган терим машиналари механик-ҳайдовчиларидан 200 кишининг малакасини оширамиз.

Тошкент, Сирдарё ва Жиззах областларининг меҳнаткашларига 38 та чорвачилик ва 9 та паррандачилик фермаларини қуриш ҳамда комплекс механизациялашда кўмаклашамиз.

Қишлоқ хўжалиги меҳнатчиларига кўкламги-кузги дала ишларини амалга оширишда ва 1975 йил пахта йиғим-терими кампаниясини муваффақиятли якунлашда фаол ёрдам берамиз.

Қурилиш, транспорт, алоқа корхоналари, ташкилотларининг коллективлари, шаҳар хўжалиги, Тошкентдаги фан ва маданият муассасаларининг коллективлари КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига жавобан социалистик мусобақани кенг авж олдириб, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига бўлган чексиз меҳр-муҳаббат ва садоқатларини яна бир карра намойиш қилиб кўрсатадилар, ўзларининг зарбдор меҳнатлари билан тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йили планларини муваффақиятли бажаришга муносиб ҳисса қўшадилар.

Тошкент меҳнаткашлари халқ хўжалигининг барча тармоқлари ишини ҳамиша такомиллаштирадилар, ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини оширадилар, 1976—1980 йилларда Тошкентни иқтисодий ва социал ривожлантириш комплекс плани лойиҳасини ишлаб чиқадилар.

Тошкент меҳнаткашлари Олмаота шаҳрининг меҳнатчилари билан анъанавий мусобақани давом эттириб, КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукуматини, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукуматини ишонтириб айтадиларки, КПСС Марказий Комитети 1974 йил декабрь Пленуми қарорларини бажариш учун барча куч-ғайратларини сарфлайдилар, тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йилини КПСС XXIV съезди тарихий қарорларини бажаришда, экономика, фан ва маданиятни ривожлантиришда юксак муваффақиятларга эришиш билан нишонлайдилар.

Ушбу социалистик мажбуриятлар Тошкент шаҳридаги саноат, қурилиш, транспорт, алоқа корхоналари ва ташкилотлари, шаҳар хўжалиги, фан ва маданият муассасалари коллективларида, шаҳар партия-хўжалик активи йиғилишида қабул қилинган.

ТАШКИЛОТЧИ ВА ТАРБИЯЧИ БЎЛАЙЛИК

В. И. ЛЕНИН НОМЛИ ЎЗБЕКИСТОН МЕТАЛЛУРГИЯ ЗАВОДИ ИДЕОЛОГИЯ КАДРЛАРИ АКТИВИ ЙИҒИЛИШИДАН

В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводи идеология ходимларининг яқинда бўлиб ўтган умумзавод йиғилишида КПСС Марказий Комитети декабрь (1974 йил) Пленуми қарорлари ва КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати асосида идеология кадрлари олдида турган вазифалар муҳокама қилинди. Бу ҳақда завод директори, корхона партия комитетининг аъзоси, СССР Олий Совети депутати И. Муҳамедов доклад қилди.

Доклад юзасидан бўлган музокараларда марказий лаборатория катта инженери пропагандист В. Чумаков, прокат цехи комсомол-ёшлар бригадаси мастери Ш. Нуриддинов, партия комитети ҳузуридаги оммавий-сиёсий ишлар совети раиси В. Гаршин ва бошқа ўртоқлар қатнашдилар.

Йиғилишда Тошкент область партия комитетининг секретари А. М. Хўжаев нутқ сўзлади.

Йиғилиш қатнашчилари барча корхоналар идеология кадрларига қарата мурожаат қабул қилдилар.

Металлурглар беш йилликнинг якунловчи йилини зўр кўтаринки руҳ билан бошладилар. КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорлари ва КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати меҳнат коллективларига ўзгача куч, ўзгача ғайрат бахш этди. Пропагандистлар, агитаторлар, сиёсий ахборотчи ва сиёсий ташкилотчилар бу муҳим ҳужжатлар бўйича цехларда юздан ортиқ лекция ва суҳбатлар ўтказдилар. Бўлиб ўтган йиғилишларда металлурглар ўз ички резерв ва имкониятларини қайта ҳисоблаб чиқиб зиммаларига оширилган мажбуриятлар қабул қила бошладилар.

Мартен цехи пўлат эритувчи ва пўлат қуювчилари йиғилишида коммунист Василий Зайцев бошлиқ бригада аъзолари йил давомида илгари мўлжаллангандек қўшимча минг тонна эмас, балки 1110 тонна пўлат эритишга қарор қилганликларини билдирдилар. Бу ташаббусни бошқа бригада ва участка ишчилари ҳам қизғин қўллаб-қувватладилар.

Металлургларнинг янги йил марраси юксак. Улар ўтган йилга нисбатан бу йил 12100 тонна кўп пўлат ва 12000 тонна кўп прокат ишлаб чиқаришга бел боғлаганлар. Тайёрланаётган маҳсулот сифати яна ҳам яхшиланиб, брак камаяди. Тўрт хил прокат маҳсулоти давлат Сифат белгисини олишга тақдим этилади. Йил давомида янги-янги қувватлар ишга туширилади. 15000 квадрат метр уй-жой, ҳунар-техника билим юрти, касалхона, болалар боғчаси, магазин каби маданий-маиший объектлар фойдаланишга топширилади. Барча ишчилар эътибори ҳозир мана шу вазифаларни бажаришга қаратилган.

Пропагандистлар партия сиёсий маорифи ўқуви машғулотларида ҳам, иқтисодий ўқув машғулотларида ҳам, зиммага олинган социалистик мажбуриятларни муваффақиятли адо этиш тадбирлари устида тўхталмоқдалар. Ҳозир цехларда 30 та партия сиёсий маориф мактаби, назарий семинарлар, 5 та комсомол сиёсий маориф мактаби, иқтисодий таълим университети, 72 та коммунистик меҳнат мактаби фаолият кўрсатмоқда. 168 пропагандист, 20 сиёсий докладчи, 50 лектор, 65 сиёсий ташкилотчи, 88 агитатор, 65 сиёсий ахборотчи меҳнаткашлар орасида катта ташкилий-тарбиявий ва оммавий-сиёсий ишлар олиб бормоқдалар. Машғулотлар давомида металлурглар ўз сиёсий билимларини ошириш билан бирга корхона экономикасини ҳам пухта ўрганмоқдалар, ишлаб чиқаришни юксалтиришга хизмат қилувчи қимматли таклифларни ўртага ташламоқдалар.

— Цехларда фойдаланилмаётган резервлар борми?

— Бор, улар беҳисоб!

Ўтган йилни бригада ва участкалар бир хил шароитда турлича кўрсаткичлар билан якунлашди. Шерали Ҳамроқулов бошлиқ пўлат эритувчилар бригадаси аъзолари йил давомида пландан ташқари 3000 тонна аъло сифатли маҳсулот бердилар. Ёқилғини иқтисод қилиб қолишда ҳам шу коллектив байроқдор бўлди. Улар тежамкорликка риоя этиб салкам 400 тонна шартли ёқилғини иқтисод қилдилар.

Прокат цехи мастери Шамси Нуриддинов бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси ҳам мавжуд резервлардан унумли фойдаланиш эвазига пландан ташқари 1185 тонна прокат ишлаб чиқарди. Бу участкада мураббийлик ҳаракати кенг қулоч ёйганлиги учун ёш ишчилар маҳорати ой сайин ошиб бормоқда. Ветеран ишчилар ёш ишчилар билан ўзаро шартнома тузишган. Шамси Нуриддиновнинг ўзи ёш вольцовкачилар Ш. Турдиалиев ва А. Шипачевга устозлик қилаяпти. Ҳар иккала ишчи ҳам устоз тажрибаларини пухта ўрганиб ҳозир етук мутахассис бўлиб қолишган. Яқинда Анатолий Шипачевни цех коммунистлари партия аъзолигига кандидатликка қабул қилишди. Ёш ишчи синов даврини муваффақиятли ўтаяпти. Йил бошиданоқ у қўшимча кўплаб сифатли прокат ишлаб чиқаришга муваффақ бўлмоқда.

Ҳозир завод идеология кадрлари омма орасида илғор коллективлар тажрибасини кенг пропаганда қилмоқдалар, ишчилар эътиборини ички резервларни қидириб топишга ва улардан самарали фойдаланишга қаратмоқдалар, барчани пешқадамларга тенглашишга, корхона бўйича эришаётган ютуқларга кўпроқ шахсий ҳисса қўшишга даъват этмоқдалар. Сиёсий ва иқтисодий билим асослари мактаблари пропагандистлари ҳар машғулот олдидан КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатида қўйилган вазифаларни алоҳида таъкидламоқдалар.

Идеология кадрларининг жанговар сўзи оммани олға илҳомлантирмоқда. Яқинда корхонада ажойиб бир ташаббус туғилди. Фашистлар Германияси устидан қозонилган буюк ғалабанинг 30 йиллиги олдидан қаҳрамон шаҳарлар шарафига жанговар вахта эълон қилинди. Вахтанинг биринчи декадаси Ватанимиз пойтахти Москвага бағишланди. Жанговар вахта шу кеча-кундузда қизғин давом этмоқда.

1975 йил беш йиллик вазифаларини муддатидан олдин бажариш юзасидан бошланган мусобақа цехлар бўйлаб қудратли тўлқинга айланмоқда. Идеология кадрлари бу катта курашда ташкилотчи, тарбиячи ва ташаббускор бўлмоқдалар.

Ж. НОСИРОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

ПАРТИЯ СЎЗИ — ХАЛҚҚА

ЛЕКТОР КУНИ

ҲАР йили жуда катта оммавий-сиёсий тадбирларга бағишлаб, «Лектор куни»ни ўтказиш яхши анъанага айланиб қолди. Бу тадбирни амалга ошириш учун областнинг энг яхши пропагандистлари ва лекторлари жалб этилади. Тошкент область партия комитетининг қарори билан бу сафарги «Лектор куни» КПСС Марказий Комитетининг 1974 йил декабрь Пленуми якунлари ҳамда КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига бағишлаб ўтказилди.

17 январь куни эрталаб «Лектор куни» қатнашчилари — Тошкент олий ўқув юртларининг ўқитувчилари, область партия комитетининг штатсиз лекторлари, «Билим» жамияти аъзолари область партия комитетининг мажлислар залига тўпландилар. Область партия комитетининг секретари ўртоқ А. М. Хўжаев йиғилганларга беш йилликнинг якунловчи йилида лекторлар, сиёсий докладчилар, пропагандистлар олдида турган масъулиятли вазифалар ҳақида гапириб берди. Шундан сўнг 300 га яқин лектор группаларга бўлиниб, шаҳар ва дала меҳнаткашлари ҳузурига, қишлоқ клубларига, чорва фермаларига, қурилишларга, мактаблар ва маданий муассасаларга йўл олди. Қуйида областимиз шаҳар ва районларида «Лектор куни» қандай ўтганлиги ҳақидаги материаллар билан танишасиз.

ИЛҲОМБАХШ ДАЪВАТ

ТошМИ ўқитувчилари А. Бобоев ва И. Карпов ўртоқлар теплица ишчилари орасида. А. Абалян фотоси.

ЯНГИЙЎЛ районига келган Тошкент Давлат медицина институти профессор-ўқитувчилари райком биносида маршрутларни тезда аниқлаб олдилар.

«Лектор куни» қатнашчиларининг бир группаси билан Усмон Юсупов номли «Халқобод» аграр-саноат бирлашмасига йўл оламиз. Бу бирлашма шаҳарликлар дастурхонини қишин-ёзин хилма-хил ноз-неъматлар билан таъминлаб келмоқда. Тошкент яқинидаги бу улкан «Мева-сабзавот цехи»нинг довруғи республикамиздан ташқарида ҳам кенг ёйилган.

Бирлашманинг кўп минг кишилик коллективи барча совет кишилари қатори КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми қарорларини, Пленумда партиямиз Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневнинг нутқини, КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатидаги оташин сўзларни зўр кўтаринкилик билан қарши олдилар. Мурожаат ва 1975 йилги Бутуниттифоқ социалистик мусобақа шартлари эълон қилиниши биланоқ бирлашманинг партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари бу муҳим тарихий ҳужжатларни коллективнинг ҳар бир аъзоси ўртасида кенг тушунтиришга киришди.

— Декабрь Пленуми қарори ва Мурожаатни 15 та бошланғич ташкилотнинг ҳаммасида муҳокама қилиб чиқдик, — дейди бирлашма партия комитетининг секретари Адҳам Аҳмаджонов. — Соҳибкор ва сабзаводкорларимиз барча совет кишилари қатори бошланган янги йилнинг ҳар бир план ва мажбуриятини, топшириғини бажаришга алоҳида масъулият билан қарамоқдалар. Негаки, бу йилнинг якунлари тўққизинчи беш йилликнинг умумий якунини узил-кесил аниқлаб беради.

Бирлашма бўйича қабул қилинган янги мажбуриятларда тўққизинчи беш йилликнинг тугалловчи йили учун коллектив ўз зиммасига олган юксак марраларни яққол кўриш мумкин: мева топшириш плани 8 минг тонна, бўлгани ҳолда коллектив 10,5 минг тонна мева топширишга аҳд қилди. Сабзавот плани — 6,2 минг тонна. Мажбурият эса 6,5 минг тоннага тенг. Гўшт, сут, пилла соҳасида ҳам ўтган йилгидан анча юқори марраларни эгаллаш кўзланяпти.

Пропагандистлар Усмон Абдужабборов, Пўлат Холбоев, Елизавета Андронова, Руслан Расин ўзларининг ҳар бир суҳбатларида ана шу марралар учун қандай курашиш лозимлиги ҳақида, фойдаланилмаётган резервларни қандай ишга солиш мумкинлиги ҳақида гапирдилар.

Мамлакат ва республика, область ва район миқёсида янги йилнинг улкан режалари ҳақида тошкентлик лекторлар жойлардаги учрашувлар чоғида батафсил сўзлаб беришди.

Мана теплица хўжалиги. Бу ерда теплица ишчилари, мастерлар, хўжалик коммунист ва комсомоллари тўпланишган. Тошкент Давлат медицина институти фалсафа кафедраси ўқитувчиси Аҳмад Бобоев «Тўққизинчи беш йилликни зарбдор меҳнат билан якунлайлик» мавзусида лекция ўқиди. Тингловчиларга партия билан халқ КПСС XXIV съезди тарихий қарорларини бажара бориб, 1974 йилда социалистик экономика, фан ва маданиятни ривожлантиришнинг ҳамма йўналишларида эришилган муваффақиятлар ҳақида, меҳнаткашлар фаровонлигини ошириш йўлидаги улкан ишлар ҳақида мароқли ҳикоя қилинди. Лектор коммунистик партия билан совет давлатининг ташқи сиёсат йўли изчиллик билан амалга оширилаётганлиги ҳақида кўпгина мисоллар келтирди.

— Ўтган йили халқимиз ажойиб меҳнат зафарлари кучди, — деди нотиқ. — Бу муваффақиятларга эришувга пойтахт области меҳнаткашлари ҳам маълум ҳисса қўшишди. Тошкент область саноати кўпгина кўрсаткичлар бўйича беш йиллик планда кўзда тутилган даражадан ошиб кетди. Саноат ишлаб чиқаришнинг ҳажми топшириқдаги 34,3 процент ўрнига 39,4 процент ошди. Пландан ташқари 130 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Областимиз пахтакорлари эса ниҳоятда қийин об-ҳаво шароитига қарамай рекорд ҳосилни жуда қисқа муддатларда йиғиштириб олдилар. Сабзавоткорлар, боғбонлар, соҳибкорлар ва чорвадорлар ҳам синовдан муваффақиятли ўтдилар. Тўрт йил мобайнида беш миллион квадрат метрдан ортиқ уй-жой, жуда кўп мактабгача тарбия муассасалари, шифохоналар ва бошқа социал, маданий ва маиший объектлар ишга туширилди.

Халқаро аҳвол масалалари, КПСС XXIV съездининг Тинчлик программасини рўёбга чиқариш йўлидаги партиямизнинг ташқи сиёсат фаолияти ишчиларда катта қизиқиш туғдирди. Шу ҳақда лекторга бир қанча саволлар ҳам берилди. Жумладан, Чилидаги воқеалар ҳақида теплица бригадири Завжет Исламовнинг саволига, гидропоника секциясининг созловчиси Риҳсивой Ёндошевнинг совет-хитой муносабатларига доир саволларига батафсил жавоб берилди.

Сўнг суҳбат теплица секцияларида давом этди. Ишчилар ўзларининг ҳозирги кунлардаги ишлари, бу йилги режалари ҳақида гапирдилар.

Ишчилар ўтган юбилей йилида 8 тонна 160 килограмм ўрнига 11 тонна помидор ва бодрингни эл дастурхонига етказиб бердилар. Ҳосилдорлик анча юқори бўлди. Сабзавоткорларнинг моҳирона меҳнат қилиши эвазига ҳар бир квадрат метрдан 13 килограммдан ҳосил олинди. Айниқса, 15-секция бошлиғи Ҳожар Каримова, 19-секция бошлиғи Ўғилжон Қўчқорова, 12-секция бошлиғи Ҳанифа Рўзматова раҳбарлигидаги ишчилар жойнинг ҳар бир квадрат метридан 15-21 килограммга етказиб помидор ва бодринг уздилар.

Мурожаатда қишлоқ хўжалик ходимларига қарата қуйидаги сўзлар айтилган: «Маҳсулотнинг сифати учун, ҳар гектар ердан, ҳар бир трактор ва комбайндан, ҳар тонна минерал ўғитдан фойдаланиш учун курашингиз!» Бу сўзларни жанговар программа сифатида қабул қилган сабзавоткорлар ўз имкониятларини қайта кўриб чиқиб, шундай мажбурият олишди: пландаги 220 тонна ўрнига 300 тонна помидор ва бодринг етиштирамиз, теплица бўйича ҳар квадрат метрдан 15 килограммдан ҳосил топширишга эришамиз.

Янги йилнинг дастлабки кунидан юксак кўтаринкилик билан меҳнат қилиш, секциялар ўртасида социалистик мусобақани кучайтириш бўйича бошланган ташаббусда коммунист ва комсомоллар олдинда боришмоқда. Буойша Иброҳимова, Зуҳра Усмонова, В. Величкин сингари коммунистлар ишчиларга ўрнак кўрсатишяпти. Меҳнат ғайрати жўш урган сабзавоткорларнинг шу кунлардаги ишлари лекторларда катта таассурот қолдирди.

Шу куни районнинг бошқа хўжаликларида ҳам ТошМИ профессор ва ўқитувчилари қизиқарли суҳбатлар ўтказдилар. Район бирлашган касалхонасида лекция ўқиган Иброҳим Азимов Совет Иттифоқининг ички ва ташқи сиёсат соҳасидаги ютуқлари ҳақида ҳикоя қилиб бериш билан бирга халқ моддий фаровонлигини, турмуш даражасини ошириш соҳасида партиямиз кўраётган тадбирлар ҳақида тингловчиларнинг саволларига жавоб қайтарди.

Медицина фанлари кандидати доцент Шавкат Назаровнинг лекциясидан Ленин номли колхоз клубига тўпланган дала меҳнаткашлари кўп нарсаларни билиб олдилар. Тошкентлик олим қишлоқ меҳнаткашларига грипп ва унинг олдини олиш тўғрисида, сариқ касални даволаш ҳақида ҳам фойдали маслаҳатлар берди.

Медицина фанлари доктори Ю. Куликовнинг Калинин номли колхозда, иқтисод фанлари кандидати Д. Мельникованинг вино заводида, биология фанлари кандидати доцент К. Нишонбоевнинг Свердлов номли колхозда, ТошМИ ўқитувчилари И. Карповнинг 28-мактабда, К. Зиётовнинг Назарали Ниёзов номли колхоз фермасида, В. Тобиаснинг 7-механика-ремонт заводида ўтказган лекция ва суҳбатлари ҳам мазмунли бўлди.

«Лектор куни» «Билим» жамияти район ташкилотларининг аъзолари фаоллик кўрсатдилар. Консерва заводида корхона партия ташкилотининг секретари М. Шестаков, район «Узсельхозтехника» бирлашмаси лектори В. Кватковский, Свердлов номли совхозда Э. Азимов, район халқ маорифи бўлимида Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ўқитувчи Абдулҳай Мақсудов ўртоқлар ўз тингловчилари билан учрашдилар. Шу куни район партия комитетининг 30 дан ортиқ штатсиз лектори жойларда бўлиб, партиянинг илҳомбахш даъватини, зафарларга чорловчи оташин сўзини халққа етказдилар.

Бу тадбир КПСС XXIV съезди белгилаб берган тарихий режаларни бажариш юзасидан партия ва совет халқи олиб бораётган ишлар нақадар улуғворлигини янада чуқурроқ тушуниб етишларида меҳнаткашларга катта ёрдам берди.

С. МУСАЕВ,
«Тошкент ҳақиқати» мухбири.

СУҲБАТИНГИЗ УЧУН РАҲМАТ

Бу кунни районимиз меҳнаткашлари анча вақтгача эсда сақлаб қоладилар. Улар шу куни совет кишиларининг белгиловчи йилда қаҳрамонона меҳнат қилиб эришган зафарлари ҳақида, КПССнинг навбатдаги XXV съездини ҳамма соҳада қувончли якунлар билан қарши олишга бел боғлаганликлари ҳақида мароқли суҳбат ва лекциялар эшитдилар.

Бу суҳбатларни дала меҳнаткашларимиз учун Тошкент қишлоқ хўжалиги ирригациялаш ва механизациялаш инженерлари институтининг олимлари ўтказдилар. Меҳмонлар хўжаликларда бўлиб, 1975 йилги умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилиб, янги куч-ғайрат билан меҳнат қилаётган пахтакорлар, чорвадорлар, лубкорлар, сабзавоткорларнинг кундалик ҳаётига катта қизиқиш билан қарадилар, коллективларнинг ютуқлари билан яқиндан танишдилар. Тошкентлик етук мутахассис ва олимлар хўжаликни юритиш, ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш соҳасида қимматли маслаҳатларини ҳам аямадилар.

ТИИИМСХ ўқитувчиларидан фалсафа фанлари кандидати, доцент Ш. Бобоев, доцент А. Раҳимов ва бошқа ўртоқларнинг лекциялари айниқса мазмунли бўлди. Улар партиянинг оташин сўзини, илҳомбахш даъватини оммага маҳаллий мисолларда тушунтириб беришга ҳаракат қилдилар. Шунинг учун ҳам Свердлов номли, Ленин номли колхозларнинг аъзолари ва бошқа хўжаликларнинг вакиллари улардан миннатдор бўлиб: «суҳбатингиз учун раҳмат», дедилар.

«Лектор куни» районимизнинг Д. Икромов, Ю. Собиров, Ҳ. Ўролов сингари бир қатор сиёсий докладчилари ҳам КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми якунлари, КПСС Марказий Комитетининг Мурожаати, социалистик мусобақа ҳақидаги қарорларни тушунтириш юзасидан жойларга чиқиб кетдилар.

Шу кунги лекция ва учрашувлар чоғида халқ фаровонлиги, эл-юрт тинчлиги учун доимо қайғураётган жонажон Коммунистик партия ва совет ҳукуматининг ички ва ташқи сиёсий йўлини тамомила маъқуллаш билан бирга районимиз меҳнаткашлари ёрқин келажак бунёдкорларининг олдинги сафларида бўлишга, илҳомбахш меҳнат қилиб, беш йилликнинг кўзланган марраларини яқинлаштиришга сўз бердилар.

У. ЙЎЛДОШЕВ,
Ўрта Чирчиқ район партия комитетининг секретари.

ҚИЗИҚАРЛИ ЛЕКЦИЯЛАР

Бекобод район меҳнаткашлари КПСС XXIV съезди ҳамда КПСС Марказий Комитетининг сўнгги пленумлари қарорларини бажара бориб, 1975 йилда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш юзасидан беш йилликнинг бешинчи йили планларини бажаришга зўр активлик билан киришдилар.

Район меҳнаткашларининг ўтган йилги зафарлари бу йил янада юксак марраларни кўзлашга имкон беради. 1974 йилда бекободликлар хўжалик планларини бажарибгина қолмай, маданий-маиший ҳаёт шароитини яхшилаш, ғоявий-сиёсий ишларни жонлантириш, колхозлар, совхозлар, поселка ва аҳоли пунктларини ободонлаштириш соҳасида ҳам кўп ишлар қилдилар.

9—11 январь кунлари районда «Лектор куни» деб эълон қилинган эди. Ана шу вақт ичида 69 жойда КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати ишлаб чиқилди. Бу муҳим тарихий ҳужжат муҳокамасида 12,5 мингдан ортиқ киши қатнашди, 270 киши сўзга чиқди.

Шу билан бирга район партия комитети ходимлари, райкомнинг штатсиз лекторлари, «Билим» жамияти район ташкилотининг аъзолари 17 январь куни ўтказилган область «Лектор куни»ни ташкил этишда ҳам актив фаолият кўрсатдилар. Бу тадбирни амалга ошириш учун Бекобод районига пойтахтдан С. Азимов, Ф. Шожалилов, М. Исмоилов, Н. Кочеткова, К. Сафоев, Р. Кремер, Ф. Ҳошимов ва бошқа лекторлар юборилган эди. Улар жойлардаги маҳаллий пропагандист ва лекторларга катта ёрдам кўрсатишди. Меҳмонлар 14 та лекция ўқидилар. Бу лекцияларни 2 мингдан ортиқ киши тинглади. Шу куни райондаги колхоз ва совхозлар, корхоналар ва қурилишларда бўлган суҳбатлар чоғида меҳнаткашларга мамлакатимиз ривожланишининг истиқболлари тўғрисида, тўққизинчи беш йиллик планини бажариш юзасидан ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишда социалистик мусобақа қатнашчиларининг конкрет вазифалари тўғрисида батафсил айтиб берилди.

Чуқур мазмунли лекциялар, қизиқарли суҳбатлар район меҳнаткашларида катта таассурот қолдирди.

М. ЎЛМАСОВ.

СЎЗ — УЧРАШУВ ҚАТНАШЧИЛАРИГА

Штатсиз мухбиримиз А. Тепляков Юқори Чирчиқ районидаги «Ўзбекистон» колхозида тошкентлик лекторлар ўқиган лекциялардан сўнг тингловчилар билан суҳбатлашиб қандай таассурот олганликлари, қандай амалий хулосалар чиқарганликлари ҳақида сўзлаб беришни илтимос қилди.

УМУРТОЙ УТЕГАНОВ, механизатор: «Биз КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумида кўтарилган асосий масалалардан хабардор эдик. Сиёсий ахборотчиларимиз бизни КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати билан ҳам таништирган эдилар, бироқ мен олимнинг бугунги лекциясини катта эътибор билан тингладим. У районимиз, пойтахт областимиз ҳаётидан бир қатор қизиқарли мисолларни келтириб, нималарга кўпроқ эътибор беришимиз кераклигини уқтирди.

ИЛЕС ТУРДИҚУЛОВ, механизатор: «Умуртой Утегановнинг фикрига тўла қўшиламан. Биз ўтган юбилей йилида унумли ишладик. Шахсан мен икки қаторли пахта териш машинасида 110 тонна ҳосилни йиғиштириб олдим. Бу йил бундан ҳам кўпроқ пахта териб бера оламан. Гарчи ўтган йили 38 центнердан ҳосил кўтарган бўлсак-да, бизда пахта ҳосилдорлигини ошириш учун ҳам резервлар бор. Бинобарин, эришилган марра биз учун чегара эмас. Пленум қарори ва Мурожаат бизни янги ишларга чорламоқда».

МИХАИЛ ТЕН, ремонтчи слесарь: «Пахта, дон, луб экинларининг ялпи ҳосилини янада ошириш кўп жиҳатдан қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини комплекс механизациялашга, машиналардан моҳирона фойдаланиш ва уларни яхши сақлай билишга боғлиқ. Колхозимизда жуда кўп машиналар бор. Янги йилнинг биринчи куниданоқ ана шу техникани экишга шай қилиб қўйишни асосий вазифа қилиб қўйдик.

Кўп тармоқли «Ўзбекистон» колхозининг бошқа ҳамма меҳнаткашлари ҳам Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика институтининг доценти Саидолим Шодмоновнинг лекциясидан сўнг ўзлари учун тегишли хулоса чиқариб, меҳнат кўтаринкилигини жўш урдиришга сўз бердилар.

БЕШ ЙИЛЛИККА — ЗАРБДОР ЯКУН

АНГРЕН

КПСС Марказий Комитетининг 1974 йил декабрь Пленуми якунлари ва КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати юзасидан лекциялар ўқиш, суҳбатлар ўтказиш учун шаҳар партия комитетининг штатсиз лекторлари, «Билим» жамияти ташкилоти аъзолари, корхоналар, муассасаларнинг раҳбарлари, бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари жалб қилинди.

«Лектор куни»ни ўтказишда Тошкент алоқа институтининг ўқитувчилари М. Салимзянова, Э. Дадашева, Ҳ. Абдураҳмонов, В. Прахов, В. Чижевский актив иштирок этдилар. Шу куни ҳаммаси бўлиб 59 та лекция ўқилди, бу лекцияларни 3,5 мингга яқин киши тинглади.

Декабрь Пленуми материаллари ва Мурожаат шаҳар меҳнаткашлари томонидан қизғин қарши олинди. Меҳнаткашларнинг митинг ва йиғилишлардаги сўзлари шундан далолат бериб турипти. Бундай йиғилишлар барча корхоналар, ташкилотлар ҳамда муассасаларда бўлиб ўтди. Шаҳар бинокорлари қурилиш-монтаж ишлари планини 20 декабргача бажариш мажбуриятини олдилар. Улар пландан ташқари камида 600 минг сўм ўзлаштиришга аҳд қилдилар. Ангрен разрези меҳнаткашлари эса мамлакатга планга қўшимча равишда камида 100 минг тонна кўмир етказиб бериш вазифасини ўз зиммаларига олдилар. КПСС Марказий Комитетининг Мурожаати муносабати билан қабул қилинган юксак мажбуриятлар маҳсулот реализация қилиш планини умуман шаҳар бўйича муддатидан илгари — 12 декабрда бажариш ҳамда йиллик планга қўшимча равишда 5,1 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилиш имконини беради.

Партиянинг кейинги муҳим ҳужжатларида қайд этилган асосий фикрларни кенг тушунтириш юзасидан тегишли тадбирлар белгиланмоқда.

ОҚҚЎРҒОН

ОБЛАСТЬ партия комитетининг йўлланмаси билан Тошкент халқ хўжалик институтининг 12 ўқитувчиси районга келди. Улар 15 та лекция ўқишди. Шу куни район партия комитети 23 штатсиз лекторни ҳам сафарбар этган эди.

Лекторлар КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми материаллари юзасидан суҳбатлар ўтказиш чоғида республика, область бўйича эришилган ютуқлар ва вазифаларни район ва хўжаликларнинг муваффақиятлари ҳамда янги йилги режалари билан боғлаб тушунтириб бердилар. Меҳнаткашлар мамлакат, республика, область экономикасига доир суҳбатларни қизиқиб тингладилар. Совет Иттифоқида пахтачиликнинг қандай ривожланаётганлиги масалаларига катта қизиқиш билан қарадилар. Тингловчилардан КПСС Марказий Комитетининг ҳамда Совет ҳукуматининг халқаро фаолиятига доир саволлар тушди. Бу саволларга батафсил жавоб қайтарилди.

ОҲАНГАРОН

ТОШКЕНТ область партия комитети лекторлари, сиёсий докладчилари, штатсиз лекторлар ҳамда «Билим» жамияти ташкилоти аъзолари иштирокида «Беш йилликни зарбдор меҳнат билан якунлайлик» темаси бўйича лекциялар ўқилди.

Тошкент театр-рассомчилик институти ўқитувчилари Т. Шомуротов, К. Орифхўжаев, Ж. Маҳкамов, У. Ҳасанов, Ҳ. Турдиев ва тарих музейи ходими К. Алимов ўртоқлар «Оҳангарон» совхозларида, Тошкент от заводида, Оҳангарон шаҳри меҳнаткашлари олдида мазмунли лекциялар билан чиқдилар.

Сиёсий докладчилар, штатсиз лекторлар ва «Билим» жамияти ташкилотлари аъзолари томонидан шу куни 40 дан ортиқ лекция ва суҳбат ўтказилди. Лекторлар декабрь Пленуми қарорларини ва КПСС Марказий Комитетининг Мурожаатини тушунтириб бердилар.

Шу кунларда сиёсий ахборотчи, агитатор ва сиёсий докладчилар олдида масъулиятли вазифалар турипти. Улар тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йили топшириқларини муваффақиятли бажариш учун оммани сафарбар этишга даъват қилинганлар. Бу ишда тошкентлик пропагандист ва лекторлар яхши ташаббус кўрсатишди. Улар муҳим сиёсий ҳужжатлар: КПСС Марказий Комитетининг 1974 йил Декабрь пленуми, СССР Олий Советининг II сессияси материаллари, Мурожаат ҳамда 1975 йилги социалистик мусобақа ҳақидаги қарорларни кенг тушунтиришни ўзларининг шарафли бурчлари деб билиб, шаҳар ва қишлоқларга жўнаб кетдилар.

Суратда: лекторлардан бир группаси. А. Мальцев фотоси.

ПАХТАЗОР ҚАЛҚОНИ

... 1971 йил. Баҳор фасли охирлаб қолган. Далалар, боғлар, адрлар яшнаб турипти. Қорасув қирғоққа урилиб, тўлиб оқади. У ўз йўлида қанча-қанча жойларни яшнатиб, сойлик жойларга ёйилиб, куч-қувватини сиғдира олмаётгандек пишқириб, туя ўркачидек тўлқин ташлаб оқиб боради· Бу атрофларда яшаб, истиқомат қилувчи, экин-зироати билан элюртга фойда келтираётган деҳқонлар Қорасувнинг тўлиб оқишини кўриб, диллари қувончга тўлади, обиҳаёт сероблигидан кўнгиллари тўқ, далаларда тер тўкадилар.

Ишнинг кетишидан раис ҳам хурсанд. Ана шу вақти чоғлиқ кунларининг бирида раис хонасига ўртадан баланд бўйли, қорачадан келган аёл кириб келди. Меҳмонни мулозамат билан кутиб олиб, ўтиришга таклиф этди.

— Келинг, хизмат, — деди раис.

— Мен Тошкент қишлоқ хўжалик институтиданман, — деб қўлидаги портфелини ёнига қўйиб гап бошлади, — колхозингизда илмий тажриба ўтказсак, шунга маслаҳатлашгани келгандим...

— Хим... пахта сорти масаласидами?

— Йўқ, ҳашоратларни йўқотиш хусусида·..

Раис огоҳ тортди. Ғўза зараркунандалари ва касалликларига қарши кураш ҳақиқатдан ҳам бу колхознигина эмас, умуман ҳамма хўжаликларда вақтни кўп оладиган, ҳаражатни кўзланганидан ҳам ошириб юборадиган, айниқса хўжалик раҳбарларининг тинчини бузадиган тадбир эдики, колхоз раиси Муҳиддин Дусанбоев бу хабарни эшитиб, енгил тортгандек, бу соҳадаги иши юришиб кетгандек бўлди.

— Жуда соз, биз хурсандмиз, — деди у. — Хўш, биздан қандай ёрдам керак бўлади? Дориларни ўзларингиз олиб келасизларми?

— Биз ҳашоратга дори сепиб курашмаймиз, ҳашоратга ҳашорат билан курашамиз...

— Ҳашоратга ҳашорат билан, қандай? —Елкасини қисиб ажабланди раис. — Далалардаги ҳашоратларни битталаб териб олиб, бошқаларига едирасизларми? Эҳ-ҳе, бунда қачон тонг отади?

— Нима деяпсиз ўзи, — жиддий оҳангда деди меҳмон, — биз, фойдали ҳашоратни лабораторияларда кўпайтирамиз, кейин далага чиқариб, қўйиб юборамиз...

Унинг бу гапига раис дарров тушунолмади. «Ажабо, лабораторияда кўпайтирамиз... далага олиб чиқамиз... бир-бирини ейди, химикат даркор эмас...»

—Қачон бошламоқчисизлар ишни?

— Бизга лаборатория учун хона керак, қолганлари йўл-йўлакай тўғри бўлиб кетаверади, — деди илмий ходим, биология фанлари кандидати Хукумат Расулевна Мирзаалиева, — эрта-индин ишни бошлаб юборамиз.

— Қани юринг, лабораторияга жой танлаймиз, — раис таклиф қилди. — Ҳашоратхўр ҳашоратларингизни далаларга қачон олиб чиқасизлар.·

— Ҳозир лабораторияда урчитганларимиз бор. Эртага олиб келишим мумкин.

Хукумат Расулевна раиснинг бу янгиликка қизиқиб, эътибор билан қараётганлигини сезиб, қувониб кетди, чунки бу ерга келишдан олдин бошқа баъзи хўжаликларда ҳам бўлган ва ўз фикрини уларга айтганда «қандай бўларкин?», «Тайёр химикатни самолетда сепганимиз маъқул эмас-ми?» деб рўйхушлик беришмаганди. Шу сабабли олима бу колхозда ўз мақсади амалга ошишини ҳис қилгани учун ҳозир мамнун эди. Бўлажак лаборатория учун мўлжалланган хона кўрсатилганда:

— Жойингиз бизга маъқул, Муҳиддин ака, — деди, биз у ёқ-бу ёқни ўзимизга мослаб оламиз. Эртадан кўчиб келаверсак...

— Жуда соз, машина керак эмасми, — раис сўради.

— Раҳмат, ҳозирча..· Дарвоқе, лабораторияда икки-уч киши ишлайди, шуларга ётоқхона....

— Бўлади, бу ёғидан ҳавотир олманг.

Лаборатория кўчиб келди. Иш бошланиб кетди. Ҳашоратларга қарши кураш олиб боришга мўлжаллаб 148 гектар ер ажратиб берилди. Кўсак қурти ва шунга ўхшаш совкаларнинг тухумини қуритишга киришилди.

Муҳиддин Дусанбоев фойдали ҳашоратлар далаларга қўйиб юбориладиган куни лабораторияга чақирилди, иш жараёни билан таништирилди.

Шунда лаборатория мудири Хукумат Расулевна раисга:

— Бизга ажратилган далаларнинг уватини қиртишлаб тозалатиб қўйибсиз, шундай қилинмаса бўларди, — деди· Раис чўчиб тушди:

ИЛМ-ФАН—ПАХТАЧИЛИК МАДАДКОРИ

— Нега энди, уватда ўт ўсиб ётаверса, ҳаммаёқни ҳашорат босиб кетади-ку?..

— Бизнинг фойдали ҳашоратлар ҳам уватлардаги ўтлар орасига тухумини қўйган зарарли ҳашоратларни еб кўпаярдилар, энди уларга озуқа йўқ.

— Ия, қизиқ экансиз-ку? Уватда ўт ўсиб ётаверса, биз гап эшитиб қолмаймиз-ми?

— Қани бўлмаса, кетдик.

Махсус шиша идишлардаги фойдали ҳашоратлар бир пасда ўрмалаб, ғўза япроқлари, таналарига ёпишиб «иш» ни бошлаб юбордилар.

— Мана энди ҳужумга! — деди Хукумат Расулевна. — Зарарли ҳашоратларга қирон келаверади. Агар уларни йўқотиш учун химикат сепганингизда беш-олти кунгача суғора олмас, культивацияга туша олмас эдингиз. Бизнинг усулда иш тўхтаб қолмайди...

— Бу томони ҳам соз экан, — деди раис. — Ҳақиқатдан ҳам заҳарли дори сепилган кундан бошлаб бир ҳафтача далага оралаб бўлмасди.

Ўрта Чирчиқ районидаги Свердлов номли колхозда ҳашоратга қарши курашнинг биологик усули ана шундай қилиб аввал кичикроқ майдонларда, сўнг ҳамма карталарда қўлланила бошланди. Колхозчилар янги усул амалга оширилган далаларга бориб, ҳайрон қолишди. Химикат сепилган карталар ичига кириш у ёқда турсин, то маълум муддат ўтгунча ўша дала ёнидан ҳам ўтиб бўлмасди. Кўпинча сувчилар бардош қилолмай дори сепилган ердаги ғўзанинг чанқаганини кўриб, сув тараб юбораверадилар. Кейин ўзлари қатор оралаб, эгатларни кўздан кечиргани ичкарига кирганларида заҳарланиб, саломатликларини йўқотадилар. Ҳашоратга қарши дори сепилган карталарда зарур бўлса ҳам беш-олти кунгача ё культивация қилиб бўлмас ёки сув тараб бўлмасди. Эндичи? Энди бу майдонларда иш бирор кун ҳам тўхтаб қолмайди.

Дастлабки йили юқорида айтилганидек, ҳашоратга биология йўли билан курашиш 148 гектар ерда амалга оширилди. Натижада заҳарли дориларга сарфланиши керак бўлган 1980 сўм пул иқтисод қилиб қолинди. Фан аҳлларининг ижод этган усули иқтисодий жиҳатдан амалда исбот этилгани сабабли 1972 йилда тажриба майдони 420 гектарга кенгайтирилди.

—Бу ерда шуни айтиш керакки,— дейди Хукумат Расулевна, — ҳашоратларга биологик кураш майдони қанча кенг бўлса, фойдаси шунча юқори бўлади. Аммо биз ҳозирча бунақа имкониятга эга эмасмиз· Свердлов номли колхозда ташкил этилган лабораторияда фойдали ҳашоратларни кўпайтириш учун шароит йўқ. Хона кичкина. Биз бунинг учун колхоз раҳбарларини айблай олмаймиз: хўжаликда замонавий, ҳамма талабларга жавоб берадиган лаборатория қуриш учун имконият йўқ. Агар шундай лаборатория хўжаликлараро, ҳатто районлараро қурилганда эди, у ерга кетган сарф-ҳаражатларни икки-уч йилда қоплаш, кейин нуқул катта-катта фойда олиш имконияти туғилган бўларди.

Дарҳақиқат, 148 гектар ерда дастлаб иш олиб борилган йили 1980 сўм фойда олинган, ўша майдонларда ҳосилдорлик ҳам анча ошган эди. Шу боисдан колхозда иккинчи йили, 1972 йилда ҳашоратга қарши курашадиган катта майдон 420 гектарга етказилди. Ўша йилиёқ ҳамма ерларда шундай усул қўлланиш кўзда тутилган бўлса ҳам, лаборатория имконияти монелик қилгани сабабли иш кўламини кенгайтиролмадилар. Аммо, олинган фойда, пахта ҳосилининг ошганлиги бу усул пахтачиликда, умуман деҳқончиликда катта роль ўйнаши аниқ-равшан бўлиб қолган эди. Ахир, бир йилда шу усул туфайли 7560 сўм пул иқтисод қилиб қолинган бўлса, у бир-икки хўжаликда эмас, бир-икки район миқёсида амалга оширилса, қанча-қанча маблағ, колхоз, совхозлар кассасига тушишини таъминлаган бўларди..

1973 йилда лаборатория бир мунча кенгайтирилди. Фойдали ҳашоратларни кўпайтириш имконияти туғилди· Шу сабабли 1225 гектар ерда иш олиб борилди. Фойда келтириш даражаси 75—95 процентга етказилди. Ўша йили 33.000 сўмдан кўпроқ фойда олишга эришилди.

Энди биологик усулни кенг майдонларда қўлланиш самарасига ҳеч қандай шубҳа қолмаган эди. Бултур фойдали ҳашоратлар 1370 гектар ерга тарқатилди. Колхоз кассасига салкам 37.000 сўм соф фойда келиб тушди.

— Бу масаланинг бир томони, — дейди сўзида давом этиб раис, — иккинчи муҳим томони шундаки, шу усул қўлланила бошлангандан бери ҳосилдорлик йил сайин ортиб бормоқда. Чунончи, кейинги уч йилда гектаридан олган пахтамиз 29 центнердан 34 центнерга кўтарилди.

Юқори ҳосилли бригада бошлиғи Абдурасул Бобоқулов қуйидагиларни ҳикоя қилади:

— Биз биологик усулда ҳашоратга қарши курашни 1973 йилда бошлаган эдик. Шундан буён юқори ҳосилли бригадалар сафида келмоқдамиз· Бизда пахта ҳосили йил сайин 5—7 процентга ўсмоқда. Энг муҳими, одамларнинг химикатлардан заҳарланиши мутлақо тугатилди.

Колхозда ҳашоратларга биология усулида қарши курашда Хукумат Расулевна билан биргаликда Тошкент қишлоқ хўжалик институтини муваффақиятли тугаллаган Махсуда Шокирова ҳам жонкуярлик билан иш олиб боради. У бизга бундай деди:

— Фойдали ҳашоратларнинг кўпайиши учун ғоят юқори иссиқлик керак бўлади. Шу билан бирга улар ёруғликни жуда ёқтирадилар. Бироқ, ҳозирги лабораторияда бу хилдаги шароит йўқ. Жойимиз тор, хона кўмир ёқиб иситилади. Ёзин қишин бир хилда иссиқликни тутиб туриш учун хона буғ қозонлари ёрдамида иситилса, мақсадга мувофиқ бўлар эди. Колхоз кишилари, илмий ходимлар мулоҳазасидан шу фикр келиб чиқадики, агар Свердлов номли колхозда қўшни «Северний маяк», Ленин номли, Охунбобоев номли колхозлар билан биргаликда, ҳамжиҳатлик билан замонавий қулайликларга эга бўлган лаборатория қурилганда эди, бу хўжаликлар ҳар йили минг-минг сўмлаб пулни тежаб қолган, қишлоқ меҳнаткашлари саломатлигига катта фойда келтирган бўлар эдилар.

Бунинг учун даставвал район партия, совет, қишлоқ хўжалик ташкилотлари янгиликни қўллаб қувватлашлари, уни кенгроқ ёйиш тадбирларини кўришлари зарур. Аксинча, район раҳбарлари бу колхозда шундай ибратли, иқтисодий жиҳатдан фойдали иш қилинаётганини билганлари ҳолда у билан қизиқиб ҳам кўрмаганлар. Шунга қарамай райондаги «Ленин йўли» колхози раҳбарлари янгиликни дарров пайқаб, бултур бу усулни ўз хўжаликларида дастлабки синовдан ўтказдилар ҳамда қувончли натижаларга эришдилар·

Бир группа илмий ходимлар колхоз ишлаб чиқаришининг новатор кишилари билан ҳамкорликда пахтачиликни ривожлантириш соҳасида амалга ошираётган бу ишлари Қорасув устида ёруғ юлдуздек яркираб, шуъла сочиб турипти. Унинг нури атрофни яна ҳам ёруғроқ мунаввар қилиши учун катта куч фан қудратига ишонган кўмакчи даркор бўлиб турибди. Бу куч районда бор. Фақат уни шу томонга буриш керак, холос.

Шундай бўлишига ишончимиз комил!

С. МАҲКАМОВ.

Бўстонлиқ районидаги «Қозоғистон ССР 30 йиллиги» колхози механизаторлари техника ремонтини муддатидан илгари тугалладилар. Суратда: колхознинг илғор механизатори Ж. Йўлдошев трактор иш органларини сўнгги бор кўздан кечирмоқда.

И. Портнов фотоси.

Серқуёш республикамизда

● НУКУС. Манғит ва Хўжайли пахта заводлари экспорт қилиш учун бу йил дастлабки тонна тола ишлаб чиқара бошладилар. Бу маҳсулот Болгария тўқимачиларига жўнатилди. Қорақалпоғистон пахта тайёрлаш трестига қарашли корхоналар беш йилликнинг якунловчи йилида чет мамлакатларга бир неча минг тонна пахта толаси жўнатадилар.

● ДЕНОВ. Бу ерда ишга туширилган сут заводи бир сменада олти тонна маҳсулот ишлаб чиқариш қувватига эга. Корхона Денов, Шўрчи ва Сариосиё районларининг аҳолисини сут, қатиқ, сузма билан таъминлайди.

● ФАРҒОНА. Маҳаллий консерва заводи коллективи Байкал-Амур магистрали қурувчиларига шафтоли ва томат шарбати ортилган иккита вагонни жўнатди. Бу—янги йилдаги дастлабки маҳсулот бўлиб, муддатидан илгари жўнатилди. Фарғона консервачилари БАМ қурувчиларига янгидан кўпдан-кўп консерва шарбатлари, томат, мураббо ҳамда энг аъло нав мева ва сабзавотлардан тайёрланган бошқа маҳсулотларни ҳам жўнатишга тайёргарлик кўрмоқдалар.

СОВЕТ ҲУКУМАТИНИНГ НОРОЗИЛИГИ

22 январда СССР Ташқи ишлар министрлигида АҚШ элчиси У. Стесселга қуйидаги мазмундаги нота топширилди:

«Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ҳукумати Америка Қўшма Штатлари ҳукуматига қуйидагиларни билдиришни зарур деб ҳисоблайди:

СССР, Украина ССР ва Белоруссия ССРнинг Нью-Йоркдаги БМТ ҳузуридаги доимий ваколатхоналари биноси 1975 йил 19 январга ўтар кечаси милтиқдан ўққа тутилди. Бунда 5-қаватда жойлашган ваколатхоналарнинг турар жой хоналарига иккита ўқ келиб тегди, ўша пайтда бу хоналарда одамлар бор эди. Хайриятки бу ердаги одамларга шикаст етмади.

Маълумки, ваколатхоналар биноси бу билан иккинчи марта ўққа тутиляпти. 1971 йил 20 октябрда ҳам худди шундай террористик хуруж қилинган эди, шу билан бирга бундай оғир жиноятни қилган — ваколатхоналарнинг ходимлари бўлмиш совет гражданларини ўлдиришга қасд қилган шахслар жазоланмай қолиб кетаверди. Совет гражданларига нисбатан кўпгина бошқа жиноий ҳаракатларнинг ташкилотчилари ва иштирокчилари ҳам жазоланмай қолиб кетмоқда.

Яна шу факт эътиборни ўзига жалб этадики, «яҳудийларни ҳимоя қилиш уюшмаси»дан бўлган сионист жиноятчиларнинг гуруҳлари 18 январь куни кечқурун ваколатхоналар биносининг яқинида Советларга қарши навбатдаги йиғинга тўпланиб, совет кишиларидан жисмоний ўч олишни очиқдан-очиқ айтиб, дағдаға қилдилар.

Буларнинг ҳаммаси шундан далолат берадики, АҚШда турган совет гражданларига қарши жиноий душманлик ҳаракатларига йўл қўймаслик ҳамда уларнинг фаолияти ва яшаши учун нормал шароитларни таъминлаш тўғрисида Америка томонининг қайта-қайта ишонтиришлари ва берган ваъдалари бажарилмасдан қолиб кетмоқда. АҚШ маъмурларининг бундай позициясини амалда жиноий унсурларга йўл қўйиб беришдан бўлак нарса деб қараб бўлмайди.

Совет томони СССР, УССР ва БССР ваколатхоналарининг биносини ўққа тутишнинг янги фактига ғоят жиддий масала деб қарайди. АҚШдаги совет муассасаларига ва гражданларига қарши душманлик хатти-ҳаракатларининг давом этиб келаётганлиги ва шу муносабат билан Америка маъмурларининг фаолиятсизлиги халқаро ҳуқуқнинг энг оддий нормаларини қўпол равишда бузишдан иборат бўлиб, мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларга зарар етказмасдан қололмаслиги ўз-ўзидан тушинарлидир.

Совет ҳукумати шу йил 19 январда совет гражданларига қарши қилинган террористик хуруж, СССР, УССР ва БССРнинг БМТ ҳузуридаги ваколатхоналарининг даҳлсизлиги қўпол равишда бузилиши муносабати билан АҚШ ҳукуматига қатъий норозилик билдириб, айбдорларнинг қаттиқ жазоланишини, келгусида бундай ҳолларга йўл қўйилмаслигини, АҚШ территориясида совет гражданларининг туриши ҳамда уларнинг ўз расмий вазифаларини бажаришлари учун нормал шароитлар таъминлаб берилишини кутади.

АҚШдаги совет муассасалари ва гражданларининг хавфсизлигини таъминлаш юзасидан Америка маъмурлари самарали тадбирларни кўрмаслиги натижасида келиб чиқиши мумкин бўлган оқибатлар учун бутун жавобгарлик АҚШ ҳукумати зиммасига тушади».

ДУНЁ ОВОЗИ
чет эл хабарлари

КЕНГАШ ЯНА ИШГА КИРИШДИ

ЖЕНЕВА, 21 январь. (ТАСС). Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгашнинг иккинчи босқичи қисқа танаффусдан кейин бу ерда яна ишга киришди.

Маълумки, кенгашнинг иккинчи босқичида халқларнинг хавфсизлигини таъминлаш учун, кенгашда қатнашувчи давлатлар ўртасидаги ҳар томонлама сиёсий, иқтисодий ва маданий ҳамкорликни ривожлантириш учун муҳим аҳамиятга эга бўлган кўпгина проблемалар юзасидан бамаслаҳат келишиб олинди. Асосий сиёсий ҳужжатни келишиб олиш соҳасида анча иш қилинди. Бу ҳужжат Европа давлатлари, шунингдек АҚШ ва Канада ўзаро муносабатларида амал қилишлари лозим бўлган принципларни, шу жумладан, суверен ҳуқуқларни ҳурмат қилиш, куч ишлатмаслик, чегараларнинг даҳлсизлиги, бир-бирларини ички ишларига аралашмаслик принципларини ва бошқа принципларни белгилайди. Экономика, фан ва техника соҳасида ҳамда атроф теваракдаги муҳитни муҳофаза қилиш соҳасида ҳамкорлик қилиш масалаларига доир қоидаларнинг кўпчилиги ва гуманитар соҳада ҳамда бошқа соҳаларда ҳамкорлик қилиш хусусидаги энг муҳим масалалар (маданият, маориф, ахборот ва алоқа масалалари) келишиб олинди.

Ҳозирги вақтда ташқи ишлар министрлари Хельсинкидаги кенгашнинг биринчи босқичида қабул қилинган кун тартиби доирасида келишиб олишни талаб этадиган бошқа масалаларга доир текстлар ишлаб чиқилмоқда.

Ўттиз беш делегациянинг музокаралари ишчанлик вазиятида бошланди. Бу музокараларда кенгаш қатнашчиларидан кўпчилиги Умумевропа кенгашини муваффақиятли суратда ва тез тугаллашга интилмоқда.

БОНН АҲОЛИСИ

БОНН, 20 январь. (ТАСС). Германия Федератив Республикасининг пойтахти Боннда ҳозир 284.188 киши истиқомат қилмоқда. Бонн муниципалитетининг матбуот бўлими шуни маълум қилди. 1970 йил май ойида ўтказилган сўнгги аҳоли рўйҳати давридан бери Ғарбий Германия пойтахти аҳолиси 10 минг киши ошган.

ГРЕЦИЯ КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

АФИНА, 20 январь. (ТАСС). «Ризоспастис» газетасининг хабар беришича, 11—12 январь кунлари Греция Коммунистик партияси Марказий Комитетининг 2-пленуми бўлиб ўтган. Пленум мамлакатдаги сиёсий аҳвол ҳамда партиянинг янги шароитдаги фаолияти билан боғлиқ бўлган масалаларни қараб чиқди. Греция Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Х. Флоракис Сиёсий бюро номидан шу масалалар хусусида доклад қилди. Пленум «1974 йилги сиёсий ўзгаришлар ва ГКПнинг вазифалари тўғрисида» резолюция қабул қилди.

Пленумда бир қанча ҳужжатлар, шу жумладан «Мамлакатдан чиқиб кетишга мажбур бўлган барча сиёсий мухожирларга мурожаат» ва «Кипр меҳнаткаш халқ тараққийпарвар партияси Марказий Комитетига ва Кипр халқига мурожаат» қабул қилинди.

Пленум IX съездда қабул қилинган партия уставига асосланиб Никос Калудисни Греция Компартияси Марказий Комитети биринчи секретарининг ўринбосари қилиб сайлади. ГКП Марказий Комитети ҳузуридаги партия контроли комитети ҳам сайланди.

БОШПАНАСИЗ КИШИЛАР

ЛОНДОН, 20 январь. (ТАСС). Инглиз болаларидан қарийб 1 миллион киши қашшоқлик шароитида кун кечирмоқда, улардан кўпчилигининг ҳатто бошпанаси ҳам йўқ, дейилади социал таъминот ходимлари Британия уюшмаси баёнотида. Ҳозирги вақтда Англияда бошпанасиз 55 минг оила, қарийб 2 миллион кулба бор.

Уй-жой проблемаси, дейилади баёнотда, ҳокимият назоратидан четда қолди ва бу проблема йил сайин тобора кучлироқ кескинлашиб бормоқда. Мамлакатда уй-жойсиз кишилар сони, бир томондан бойиш ва иккинчи томондан қашшоқланиш тўхтовсиз ўсиб бормоқда. Уй-жой учун ижара ҳақи тўхтовсиз ошмоқда. Бу проблема Англия пойтахтида айниқса кескинлашган. Ҳатто расмий маълумотларда кўрсатилишича, уй-жойсиз оилалар 1969 йилдагига нисбатан бу ерда 25 процент кўпайган.

Айни пайтда пойтахтда квартиралар учун ижара ҳақи қимматлигидан 100 мингта квартира бўш турибди.

ДИПЛОМАТИЯ МУНОСАБАТЛАРИ ЎРНАТИЛГАНЛИГИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

ТОКИО, 20 январь.(ТАСС). Бугун Токиода Япония билан СССР ўртасида дипломатия муносабатлари ўрнатилганлигининг 50 йиллигига бағишланган тантанали йиғилиш бўлиб ўтди. Йиғилишни япония-совет дўстлиги жамияти уюштирди.

Йиғилишда жамоатчилик вакиллари, сиёсий партиялар ва жамоат ташкилотларининг намояндалари иштирок этдилар. Йиғилишда жамият президенти Япониянинг таниқли сиёсий арбоби М. Акаги ва япония-совет дўстлиги парламент уюшмасининг бош секретари Х. Цудзихара нутқ сўзлаб, ҳар икки мамлакат ўртасидаги яхши қўшничилик муносабатларининг янада ривожлантирилиши ва мустаҳкамланиши Осиёда ва бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлашга ёрдам беради, деб умид билдирдилар.

СССР ва Франция мамлакатлари ўртасидаги алоқалар тобора кенгаймоқда ва мустаҳкамланмоқда. Парижда совет авторларининг китобларига қизиқиш тобора кучаймоқда. Суратда: «Глоб» китоб магазинининг Совет китоблари бўлимида.

ТАСС фотохроникаси.

ХХР КОНСТИТУЦИЯСИДАГИ ЎЗГАРТИШЛАР

ПЕКИН, 20 январь. (ТАСС). Бу ерда халқ вакиллари Умумхитой мажлисининг 17 январда бўлиб ўтган сессияси маъқуллаган «ХХРнинг тузатилган конституцияси» тексти эълон қилинди. Конституция ХХР раиси лавозимини кўзда тутмайди. «Маданий революция» деб аталган даврда Хитойнинг кўпгина бошқа арбоблари сингари ғойиб бўлган Лю Шао-Ци шу лавозимни эгаллаб келган эди. Унинг тақдири шу вақтгача маълум эмас.

Конституцияда бундай дейилади: Бундан буён мамлакатнинг қуролли кучларига ХКП Марказий Комитетининг раиси бошчилик қилади. Мао Цзэ-Дун ХКП Марказий Комитетининг раисидир. «Маданий революция» даврида буйруқ чиқариш йўли билан жойларда тузилган «революцион комитетлар» қонунлаштирилди. Ҳеч ким томонидан ҳеч қачон сайлаб қўйилмаган бу комитетларни конституция «халқ вакиллари маҳаллий мажлисларининг доимий органлари ва шу билан бирга маҳаллий халқ ҳукуматлари» деб атайди.

«Тузатилган конституция»да 1954 йилги конституциянинг Совет Иттифоқи билан ва бошқа социалистик мамлакатлар билан дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисида, ХХРнинг тинчликсевар ташқи сиёсати тўғрисида гапирилган барча қоидалари бекор қилинган. Булар ўрнига конституцияда антисовет хуружлар ва «эҳтимол тутилган урушга тайёргарлик» кўришга даъватлар баён қилинган.

ДЎСТЛИК ВИЗИТИ БИЛАН

СОФИЯ, 20 январь. (ТАСС). ЧКП Марказий Комитетининг Бош секретари Г. Гусак бошчилигидаги ЧССР партия-ҳукумат делегацияси БКП Марказий Комитети ва БХР Министрлар Советининг таклифига биноан расмий дўстлик визити билан Софияга келди. Делегация составида ЧССР ҳукуматининг раиси Л. Штроугал ва Чехословакиянинг бошқа раҳбарлари бор.

София аэродромида ЧССР партия-ҳукумат делегациясини БКП Марказий Комитетининг биринчи секретари Т. Живков, БХР Министрлар Советининг раиси С. Тодоров ва Болгариянинг бошқа раҳбар арбоблари кутиб олдилар.

ЎЗАРО ИШОНЧ ВА ҲУРМАТГА АСОСЛАНГАН МУНОСАБАТЛАР

БАЙРУТ, 20 январь. (ТАСС). «Сурия билан Совет Иттифоқи ўртасида яхши муносабатлар мавжуд. Бу муносабатлар ўзаро ишонч, ҳурмат ва бир-бирининг ички ишларига аралашмаслик мустаҳкам негизида қурилган», деди Сурия ахборот министри Аҳмад Искандар.

Министр «Ал-байроқ» газетасида эълон қилинган суҳбатида Сурия Араб Республикаси араб бирлигини мустаҳкамлашга қаратилган араб давлатлари бошлиқларининг Работ кенгаши қарорлари тўла бажарилишини талаб қилади, деди.

А. Искандар босиб олинган барча араб территорияларидан Исроил қўшинларини олиб чиқиб кетиш ҳамда Фаластиндаги араб халқининг қонуний ҳуқуқлари тикланиши тўғрисида масалаларни муҳокама қилиш учун Женева сулҳ конференцияси ишини тезроқ қайта бошлаш зарурлигини ёқлаб чиқди.

ЯНА БИР ФАН ДОКТОРИ

Ўзбек адабиётшунослари сафига яна бир фан доктори келиб қўшилди. Илмий жамоатчилик истеъдодли танқидчи ва адабиётшунос Анқобой Қулжонов «Замонавийлик ва социалистик реализм (ўзбек совет прозаси мисолида)» мавзусида тайёрлаган докторлик диссертациясини илиқ қарши олди.

Олим А. Қулжонов ўзининг кўп йиллик текшириш самараси маҳсули бўлган бу йирик тадқиқотини муваффақиятли ёқлади. Диссертацияни республикамиз, Иттифоқимизга танилган олимлар юқори баҳолашди. Жумладан, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти, академик Марат Нурмуҳамедов ўз сўзида мазкур ишни ўзбек адабиётшунослигига қўшилган муҳим ҳисса эканлигини таъкидлади. Шунингдек, филология фанлари докторлари Бердиали Имомов, Ҳафиз Абдусаматов, Наби Раҳимовлар ҳам ижобий фикрларини айтдилар.

Академиянинг тилшунослик, тарих ва адабиётшунослик бўйича бирлашган илмий совети бу тадқиқоти учун Анқобой Қулжоновга филология фанлари доктори илмий даражаси беришга қарор қилди.

Х. ОЛЛОНАЗАРОВ.

ИЛМИЙ ҲАМКОРЛИК САМАРАСИ

Ҳозирги кунда ирригация ва суғориш ишлари тараққиётини гидрогеологик тадқиқотларсиз тасаввур қилиш қийин, албатта. Шу боисдан ҳам мутахассислар ўртасида яқин илмий ва амалий алоқалар боғланган.

Ўзбекистон ССР Геология министрлиги ҳузурида геологик илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг ташкил этилиши бу соҳада кўрилган муҳим тадбирлардан бири бўлди. Бирлашма қисқа вақт ичида халқ хўжалик аҳамиятига молик бўлган анчагина ишларни бажариб қўйди. Ер ости сувлари запасларини аниқлаш борасидаги ютуқлар айниқса қувончлидир.

Кузатишлар натижасида Ўрта Осиё ер ости запаслари атрофлича ўрганилди, карталар тузилди. Ўрта Осиё республикалари, Жанубий Қозоғистон ва Озарбайжондаги геологик ташкилотларга илмий методик ёрдам кучайди.

«Гидроингео» институти билан ҳамкорликда эса геологик ва инженер-геологик тадқиқотлар йўлга қўйилди.

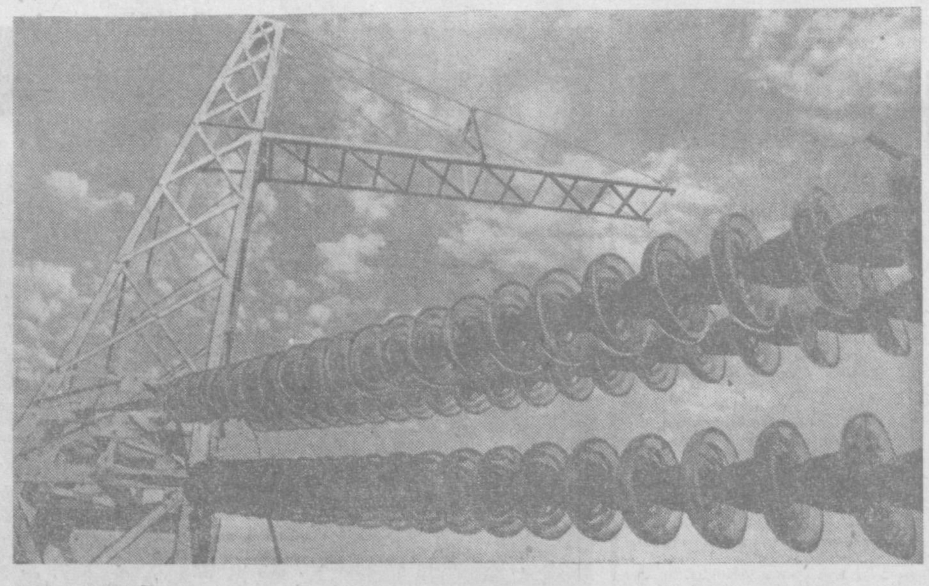

НУР ОҚИМИ. Л. Аракелян фотоэтюди.

„КУМУШ ТОМЧИЛАР“

«Ёш гвардия» нашриёти «Авторнинг биринчи китоби» рубрикаси остида истеъдодли шоира Муҳаббат Туробованинг шеърий тўпламини китобхонларга тақдим этди.

М. Туробованинг кейинги йилларда ёзган жозибали шеърларидан 40 дан ортиғи «Кумуш томчилар» тўпламидан жой олди. Тўплам филология фанлари доктори, профессор Лазиз Қаюмовнинг сўз бошиси билан очилади.

«Ёш гвардия» нашриёти «Авторнинг биринчи китоби» туркумини ташкил этиб, хайрли иш қилди. Ҳозир бизда бадиий адабиётнинг турли жанрларида қалам тебратаётган ёшлар анчагина. Улар яратган дастлабки шеърлар жажжи китобчага тўпланган ҳолда ўқувчига етиб бормоқда.

1975 йилда ҳам кўплаб авторлар ўзларининг биринчи китобларини ўқувчиларга тақдим этадилар. Ҳозир ёш қаламкашлар Мирпўлат Мирзаев, Жўраали Мардонов, Мўътабар Илёсоваларнинг биринчи шеърий тўпламлари босишга тайёрланмоқда.

А. РАҲИМОВ.

УРДУ ТИЛИДА

Республика қўғирчоқ театри катта ижодий йўлни босиб ўтди. Ўттиз беш йилдирки, бу санъат даргоҳи кичкинтой томошабинлар хизматида.

Бу орада театр репертуаридан кўпгина саҳна асари муносиб ўрин олди. Халқ эртаклари асосида тайёрланган қўғирчоқ спектакллари ҳам завқ-шавқ уйғотаётир.

Театр коллективининг ижодий ютуқлари тадқиқ қилинди ва шу асосда тўплам тайёрланди. Халқ эртаклари асосида ёзилган пьеса эса яқинда Тошкент Давлат университети шарқ факультети ўқитувчилари томонидан урду тилига таржима қилинди.

Спорт

ИККИНЧИ ПАРТИЯ КЕЧИКТИРИЛДИ

Шахмат бўйича жаҳон чемпионлигига даъвогарлик қилаётган тбилисилик Н. Александрия билан ленинградлик И. Левитина ўртасидаги биринчи учрашув Н. Александрия қўли баланд ҳолда кечиктирилган эди. Партия давом эттирилганда бу устунлик ғалаба учун кифоя қилмади. Томонлар 55 юришда дуранггa рози бўлдилар.

Н. Александрия билан И. Левитина ўртасидаги иккинчи учрашув ҳам кечиктирилди.

„НЕДЕЛЯ“ СОВРИНИ УЧУН

Москвада «Неделя» соврини учун мини-футбол турнири бу йил янада қизиқарли ўтиши кутилмоқда. Пойтахтнинг бешта командаси билан бирга турнирда София терма командаси ҳам иштирок этади. Олти команда икки группага бўлиниб давра системасида беллашади. Биринчи группада «Спартак», «Торпедо» ва «Локомотив», иккинчи группада эса «Динамо», ЦСКА ва София терма командалари қатнашади. Группаларда биринчи ўринни олган командалар соврин учун финалда учрашадилар.

ОЛИЙ ЛИГАНИ КЎЗЛАБ

Бугун Литванинг Шауляй шаҳрида мамлакат биринчилиги учун «А» класси биринчи группасида қатнашаётган командаларнинг биринчи тур мусобақалари бошланади. Бунда республикамиз спорт шарафини «Тўқимачи» командаси ҳимоя қилади. Тошкентлик спортчилар Ростов-Донда саралаш мусобақаларида муваффақиятли қатнашдилар. Гандболчиларимиз бу ерда «Калининец», «Швейца» командалари, шунингдек Грузия ва Белоруссия командалари сингари кучли коллективлар билан беллашадилар.

ХАЛОСКОР

Яқинда Волгограддан Аҳмад Йўлдошев номига хат келди. У шаҳардаги мактаб-интернатнинг Собир Раҳимов номли пионерлар отряди фахрий аъзоларидан эди.

«Ҳурматли Аҳмад Юсупович! — дейилганди хатда. Биз генерал Собир Раҳимов ва унинг сафдошлари ҳақидаги ҳужжатларни тўпламоқдамиз. Улар мактабимиз Шон-шуҳрати музейига қўйилади. Билишимизча, сиз шаҳримизни озод қилишда қатнашган экансиз. Ўша жанглар ҳақидаги хотираларингиз билан суратингизни бериб юборишингизни сўраймиз...».

«Мен ёзишга арзигулик қандай жасорат кўрсатган эканман? — ўйлади Аҳмад ака. — Ёки ўртоқларим, сафдошларим хусусида ёзиб юборсаммикан?»

Шу фикрлар билан у ўз архивини титкилай бошлади, Ҳарбий хизматдан бўшаш олдида дивизия қўмондонлиги берган варақани кўздан кечирди.

«Қизил гвардиячи А. Ю. Йўлдошевга! — деб ёзилган эди унда — Ватан олдидаги ҳарбий бурчингизни шараф билан бажариб, эндиликда жонажон ўлкангизга осойишта меҳнат қилиш учун йўл олаяпсиз. Шуни ҳамиша ёдингизда тутингки, Сиз—гвардиячисиз. Фашистлар Германиясини тор-мор этиш учун курашда гвардия байроқлари сўнмас жангларда улуғ Волгадан Берлингача ҳилпираб борган. Ҳамма ерда, ҳар қачон ўз гвардиячи қисмингизнинг шуҳрати ва буюк анъаналарини номус-орингиздек пок сақланг, унга доғ туширманг...»

Шу биргина варақа унга жуда кўп нарсани эслатди. Унинг кўз ўнгида ёшлиги, армия ҳаёти ва жанговар дўстлари намоён бўлди.

...Аҳмад Йўлдошев 1941 йилнинг охирида Совет Армияси сафига чақирилганида эндигина ўн тўққиз ёшга қадам қўйганди. Уни отлиқлар сафига олишди. Машғулотларда ҳарбий техниканинг сирларини ўрганди. Кейин санитарлар курсини тамомлади.

Сталинград остоналарида кескин жанглар борарди. У ерда жангга душманнинг саралаган дивизиялари ташланган эди. Аҳмад жанговар вазифаларни жон-дили билан бажарарди. Ҳаётини хавф остида қолдириб бўлса ҳам ярадорларни бехатар жойга олиб чиқар, шу ернинг ўзида уларга биринчи медицина ёрдами кўрсатарди.

У бир воқеани ҳеч ёдидан чиқармайди. Аҳмад хизмат қилаётган йўл фронти жангчилари жон олиб-жон бермоқда эди. Ер-у кўкни тутун қоплаган. Чанг тўзон ортидан қуёшнинг юзи кўринмайди. Навбатдаги ярадорни бехатар жойга етказгач, яна жанг майдонига кириб кетди. Ер бағирлаб юриб, ярадорларни излади. Шу пайт сал нарироқда бировнинг «сув-сув» деган бўғиқ товуши эшитилди.

— Мен унгача, тўрт жангчини уруш майдонидан олиб чиққан эдим,— эслайди собиқ санитар. —Сўнгги жангчини елкалаётган пайтимда у сал нарироққа ишора қилиб, қўли билан бир нимани кўрсатмоқчи бўлди. Аммо, дармони қуригинидан қўлларини баланд кўтаролмади. Кўп қон йўқотган экан, чоғи. Ишорасига тушундим. Уни елкамга олиб, орқага эмакладим. Баданларим қалтирар, тизза ва тирсакларим ерга тиралаверганидан тирналиб кетган эди. Бир амаллаб ярадор йигитни медсанбатга олиб келдим. Сўнг яна қайтиб, йўлга тушдим. Чунки у ерда боягн жангчи ишора қилган яна бир ярадор бор эди. Снарядлар тинмай портларди. Паналаб ҳалиги жойга етиб келганимда командир оёғидан яраланиб ётарди. Дарҳол сонидан маҳкам боғлаб оқаётган қонни тўхтатдим. Фляганн очиб, оғзига сув томиздим. Ярадор бирикки тамшаниб, кўзини очгандай бўлди.

Қандай қилиб олиб чиқиш керак? Кўтариш қийин. Дарров плаш-палаткага ётқиздим-да, пастлаб секин-секин, чана қилиб тортдим. Юз метр чамаси юргандан кейин чап қўлим жиз этиб, чўғ босгандай бўлди. Зум ўтмай оғриқ турди. Шундан сўнг ярани боғладим. Яхши суякка тегмаган экан. Барибир кўз олдим қоронғилашди. бошим айланди. Лекин, ярадор командирни тортганча олға юришда давом этдим...

Ўшанда медицина хизмати капитани, старший врач Львович бир характеристика ёзиб берган эди. Архивни кўздан кечириб ўтирган Аҳмад аканинг кўзи шу характеристикага тушиб қолди:

«Медицина хизмати гвардиячи старшинаси санинструктор Йўлдошев Аҳмад Юсуповичга характеристика. Ўртоқ Йўлдошев отлиқлар эскадронида санитария инспектори бўлиб ишлаган чоғида ўз ишини яхши биладиган, ташаббускор, ғайратли ходим сифатида танилди. Жанг майдонида жасорат кўрсатиб, ярадор қизил аскар, офицерларга биринчи медицина ёрдами берди. Ўзи ярадор бўлганда ҳам жанговар постида ҳарбий бурчини адо этди».

Аҳмад Йўлдошевнинг хизматларини улуғловчи бундай ҳужжатлар жуда кўп. У Сталинград остоналарида кўрсатган жасорати учун III даражали «Шуҳрат» ордени билан тақдирланди... У дала госпиталида бироз даволангач, яна сафдошлари ҳузурига қайтди. Польша тупроғини фашистлар зулмидан озод қилишда қатнашди. Берлинни ишғол этишда кўрсатган жасорати учун II даражали «Шуҳрат» ордени билан мукофотланди.

Ниҳоят, 1945 йилнинг октябрь ойида кўкраклари орден ва медалларга тўлиб, Тошкент шаҳрига қайтиб келди.

... Волгоградлик изтопарларнинг хатини ўқир экан, Аҳмад Йўлдошев мана шуларни эслади.

Х. ҲАКИМОВ.

Яқинда Киров районидаги мактаб ўқувчиларнинг «Санъат байрами» кўриги бўлиб ўтди. Бунда райондаги барча мактаб бадиий ҳаваскорлари қатнашдилар. Суратларда 150-мактаб ўқувчиларининг меҳнат кўргазмаси ҳамда 12-мактаб ҳаваскорларининг чиқиши.

М. Миржалилов фотолари.

ҲАР ТЎҒРИДА

РЕМОНТСИЗ 4900 ЙИЛ

Машҳур Миср пирамидалари неча-неча асрлардан буён қадимий меъморчилик маданиятининг улкан ёдгорликлари сифатида мустаҳкам сақланиб келмоқда ҳамда кишиларни ҳайратга солмоқда.

Жумладан, эҳромлар жойлашган каттагина территорияга кираверишдаги Сфинкс ҳайкали шу ёдгорликлар қатори ҳамманинг эътиборини ўзига тортади. Уни «Қоровул» деб ҳам аташади. Археологлар унинг ёшини 4900 йил қилиб белгилайдилар. Табиийки, минг-йилликлар давомида шамол, қум ва ёғингарчилик таъсири остида Сфинкс бирмунча ремонт талаб бўлиб қолган. Шу мақсадда уни таъмир қилишга киришилди. Ҳозир йигирма археолог ва меъмор энг қадимий «Қоровул»ни янгилаш ишларини олиб бормоқда.

АЖОЙИБ УСУЛ

Болгария инженерлари ёғочни бўяшнинг ғаройиб усулини ўйлаб топдилар. Ёғочни бўяш учун унинг айрим деталлари айланиб турадиган махсус идиш ичига солинади. Идишдаги суюқ бўёқ марказдан қочма босим остида ёғочнинг ҳамма кўзга кўринмас коваклариға бир текис сингиб боради. Мазкур усул билан мебелнинг турли деталларини бўяш, ёғочни синтетик смолалар билан ишлаш мумкин.

ВИТАМИН ТАЪСИРИДА

Совуқ қиш кунлари болалар кўпинча нафас олиш йўллари шамоллаб, ангина бўлишади. Шуниси ҳам барчага аёнки, ўпка шамоллаш ҳоллари ҳам бу фаслда болаларда кўп учрайди. Болани шамоллашдан қандай асраш мумкин? Бу ҳақда жуда илмий кўп тавсиялар мавжуд.

Бундан уч йил муқаддам америкалик биохимик, Нобель мукофоти лауреати Л. Полинг болалар шамолламаслиги учун уларга С витаминининг кучайтирилган дозаларини бериб туришни тавсия қилган эди. Яқинда Аризона штатининг мактабларидан бирида ўтказилган тажриба олимнинг тавсиясини тўла тасдиқлади. С витамини қабул қилган болаларнинг атиги уч процентн шамоллаган,

ФАН ОЛАМИДА ЙОГ-У ҚАНДАЙ ОДАМ?

Чиндан ҳам, ойнани кукун қилиб ютадиган, буғланиб турган туз кислотани ичиб юборадиган, майдаланган шиша устида бемалол ётадиган одамлар кимлар? Ёки бир неча кунлаб тириклайин кўмилиб, сўнг яна тириладиган, оёғини боши орқасида бураб ҳаракат қилдирадиган, қорнини тегирмон сингари айлантирадиган, ёки муз яшик ичида соатлаб ётиб, совуқни сезмайдиган одамлар кимлар?

Эҳтимол, улар қизиқувчан томошабин учун хилма-хил мўъжизалар кўрсатиб, пулини оладиган кўзбўёқчилардир? Йоглар орасида шундайлар ҳам топилади, аммо улар ҳақиқий йог эмас. Негаки, чинакам йоглар ўз организмларини такомиллаштирар эканлар, буни моддий бойлик орттириш мақсадида эмас, балки ўзларини ўзлари соғломлаштириш учун қиладилар. Ҳар ҳолда улар шундай дейишади.

Хўш, бўлмаса улар нега ойна чайнайдилар ёки юқорида айтилган мўъжизаларни намойиш этадилар? Улар асосан инсон организмининг имкониятлари биз ўйлагандан анча кенглигини исбот қилиш мақсадида шундай қиладилар.

Айтайлик, йог бир неча сутка ер остида ётаолар экан, бу билан у гўё шундай демоқчи: «Мана мен, оддий бир одам, организмда моддалар алмашинуви жараёнини бошқаришни ўрганиб, узоқ вақт қарийб ҳавосиз жойда яшай оламан. Ҳар ким ҳам йог системасини ўрганиб олиб, ўз организмидаги табиий жараёнларни ўзгартириши, аммо буни тамомила бошқа мақсадни кўзлаб, масалан, ўпка, буйрак, юрак ёки ошқозон ишини яхшилаш, шу тариқа тағин ҳам соғломроқ бўлишни кўзлаб амалга ошириши мумкин».

Йогларнинг ватани қаерда? Йоглар системаси Ҳиндистонда, бундан бир неча минг йиллар илгари пайдо бўлган экан. Улар ўз организмларини шу қадар моҳирлик билан бошқара оладиларки, ҳатто электрон аппаратура билан жиҳозланган ҳозирги фанимиз ҳам бунинг тагига етишга ожизлик қиляпти.

Эҳтимол, йоглар ҳунари эскириб, керак бўлмай қолгандир? Асло йўқ! Ҳиндистоннинг ўзида йогларнинг усуллари армияда, полицияда, қатор ўқув юртлари ва медицина муассасаларида қўл келмоқда. Жисмоний ва руҳий ўз-ўзини бошқариш усуллари ҳозир Европа ва Америка мамлакатларида ҳам қўлланиляпти. Аммо, буларда мазкур усулларнинг организм турли фаолиятига кучли таъсир қилиши содир бўлмаяпти. Нега? Бу мураккаб саволга махсус тадқиқотларгина жавоб бериши мумкин.

Ҳар ҳолда шуниси аниқки, йоглар намойиш этадиган имкониятлар аввало, уларнинг ўз руҳий ҳолатини бошқара билишлари билан боғлиқдир. Бу масала билан ҳозир бутун дунёда шуғулланилаяпти, негаки, инсон саломатлиги кўп жиҳатдан асаб системаси фаолияти билан чамбарчас боғлангандир. Тўғри, йогларнинг жуда бой амалий тажрибасига кўр-кўрона ишониш ҳам унчалик тўғри бўлмайди. Аммо, бу тажрибани ўрганиш, замонавий медицина илмий хазинасида мавжуд бўлган усулларни йогларнинг усуллари билан солиштириш айниқса муҳимдир. Ана шундагина йоглар системасига чинакамига ҳаққоний баҳо берган бўламиз.

Афсуски, фанимиз бундай вазифани жуда суст ҳал қиляпти. Биз бу борада Ҳиндистон ва бошқа қатор чет эл мамлакатларининг илмий-тадқиқот муассасаларида қандай иш олиб борилаётганлиги ҳақида унчалик тўлиқ бўлмаган маълумотларгагина эгамиз, холос.

Йогларнинг усуллари билан жиддий равишда шуғулланишнинг маъниси борми? Албатта! Гап шундаки, саломатлик учун ғоят зарур бўлган тайёр усулларни йоглардан қабул қилиш мумкин. Нега олтмиш ёшга кирган йог қирқ ёшдаги ўрта яшар одамни эслатади? Чунки у ҳар куни бадан тарбия қилиб, бунда ғоят пишиқлик ва эгилувчанликни талаб қиладиган вазиятларда узоқ вақт тура олади ва бу билан у бўғинларида туз йиғилиб қолишига йўл қўймайди. Айни чоғда ўз организмини шундай актив ишлашга мажбур қиладики, бунда қариш жараёнлари ўз-ўзидан секинлашади...

Бир нуқтага бутун диққатни жалб қила билиш-чи? Ёки оғриқни, очликни сезмаслик қобилиятлари-чи? Ахир, бундай усуллар баъзида бўлса ҳам бизга асқотмайдими?

Шундай қилиб, «Йоглар қандай одамлар?» деган саволга қисқача шундай жавоб қилиш мумкин: «Йоглар — оддий одамлар, аммо улар ҳам жисмонан, ҳам руҳан ҳамиша соғлом бўлишни истабгина қолмай, балки, бунинг йўлларини ҳам биладиган одамлардир».

«ЭВРИКА» тўпламидан.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00—МОСКВА. 18.15 — ТОШКЕНТ. 18.25 — **Бремен созандалари изидан. Қадрдон уй** (мультфильмлар). 18.50 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 19.15 — **«Ахборот».** 19.30—Миллионлар ленинча университети (Москва). 20.00 — Фойдали учрашувлар. 20.25 — Ёшлар ижоди. 20.45 — **«Ахборот».** 21.05—Музика бизларни дўстлаштирди. 22.00 — **«Вақт»** 22.30 — Халқаро шарҳловчилар даврасида. 23.00 — Бадиий фильм. **ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 11.25 — ТОШКЕНТ. 11.30 — Ўқув кўрсатуви. 18.15 —МОСКВА. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Топишмоқлар ва жавоблар. 19.30—Врач маслаҳати (Тошкент). 20.00 — Концерт. 20.20 — **Сепли тўй** (бадиий фильм). 22.00 — Инсон ва қонун (Тошкент). 22.30 — «Бунга қурбингиз етади». Викторина. 23.45 — Концерт. **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 19.25 — ТОШКЕНТ. 19.30 — Телефильм. 20.15 — Музика асбоблари тарихидан. 20.55 — Тошкент янгиликлари. 21.15 — **Нафосат** (бадиий фильм).

КИНО

Севишганлар қиссаси — САНЪАТ САРОЙИ (13.45, 16.15, 19.45), «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Полициячи бўлган эди — «ҚОЗОҒИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН», НАВОИЙ номли, «ВОСТОК», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «НУКУС» (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (10.15, 12.00, 21.15), «БИЛИМЛАР УЙИ» (13.00, 15.00, 17.00), «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Филлар — менинг дўстларим — «ҚОЗОҒИСТОН» (15.00, 16.00, 20.00).

Есения — «ВОСТОК» (18.30, 21.00).

Маккененинг олтинлари — «МОСКВА» (14.30, 17.00, 21.00).

Авлодлар нидоси — «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Ҳаводаги саргузаштлар — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

ТОШКЕНТ САЁҲАТ ВА ЭКСКУРСИЯЛАР БЮРОСИ ЮҚОРИ СИНФ ЎҚУВЧИЛАРИНИ КАНИКУЛ КУНЛАРИДА

Турист

Ленин яшаган жойлар бўйлаб қизиқарли саёҳат ўтказишга таклиф қилади.

«ТОШКЕНТ» ТУРИСТИК ПОЕЗДИДА 21—31 МАРТГАЧА

Поезд Тошкент — Куйбишев — Ульяновск — Қозон — Волгоград — Тошкент маршрутлари бўйлаб юради.

Путёвка нархи — 125 сўм.

Қадимий ўзбек усталарининг ажойиб ижодлари — Самарқанд ва Бухоронинг гўзал архитектура ёдгорликлари ва бу шаҳарларнинг ҳозирги жамоли билан танишишни хоҳлаган кишилар учун

«ДИЛОРОМ» ТУРИСТИК ПОЕЗДИДА 24 — 27 ЯНВАРЬ ВА 21 — 24 ФЕВРАЛЬ КУНЛАРИ ТЕМИР ЙЎЛ БЎЙЛАБ САЁҲАТ УЮШТИРИЛАДИ.

ПУТЁВКА НАРХИ — 42 сўм.

Путёвкани нақд пул тўлаб ва перечисление орқали олиш мумкин.

Путёвка олиш билан боғлиқ бўлган барча масалалар юзасидан қуйидаги адресга мурожаат қилишингизни сўраймиз: Тошкент шаҳар, 61. Т. Шевченко кўчаси 44-уй, телефон 32-09-72.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана и облисполкома

БИЗНИНГ АДРЕС: 700029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26. ТЕЛЕФОНЛАР коммутатор — 330249 дан 330258 гача. Эълонлар — 338142.

Р. 01166. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри. Индекс 64634 Б—2475.